

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет східної і слов'янської філології

Кафедра китайської філології

Кваліфікаційна робота з китайської філології на тему:

СТРУКТУРНІ ТА ФУНКЦІЙНІ АСПЕКТИ МЕДИЧНИХ ТЕРМІНІВ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Студентки групи ЗМкит 58-21
факультету східної і слов'янської філології
заочної форми навчання
освітньо-професійної програми
Східна філологія: китайська мова і
література, переклад, методика навчання
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.067 Східні мови і література
(переклад включно) перша – китайська
Ярмоленко Інни Вікторівни

Науковий керівник:

канд. філол. наук, доц. Охріменко М.А.

Допущена до захисту

«___» _____ 2022 року

Завідувач кафедри

_____
(підпис) Любимова Ю.С.
(ПІБ)

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка _____

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ	9
1.1 Термінознавство як наука.....	9
1.2 Термін та його властивості.....	11
1.3 Семантичні особливості терміну та вимоги до поняття «термін».....	13
1.4 Лексика спеціального вжитку.....	15
1.5 Специфіка творення медичних термінів в українській мові	20
1.5.1 Словотвір медичних термінів	21
1.5.2 Суфіксальний спосіб	22
1.5.3 Префіксальний та префіксально-суфіксальний способи.....	25
1.5.4 Осново- та словоскладання.....	28
1.5.5 Терміни-запозичення.....	30
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	31
РОЗДІЛ 2. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	33
2.1 Типи творення медичних термінів та їх роль у процесі розширення термінологічної бази сучасної китайської мови.....	33
2.2 Афіксація, як спосіб утворення медичних термінів у сучасній китайській мові.....	35
2.3 Утворення термінів шляхом іншомовного запозичення.....	39
2.4 Роль китайської народної медицини у термінотворенні сучасної китайської мови.....	41

2.5 Методи дослідження структурних та функційних особливостей медичних термінів в сучасній китайській мові.....	43
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	46
РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ УТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СУЧАСНОЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ.....	49
3.1 Анотації до медичних термінів та деякі вимоги щодо їх відбору.....	49
3.2 Афіксація та словоскладання як один з найбільш продуктивних способів творення медичних термінів в сучасній китайській мові.....	50
3.3 Аббревіації, як один зі способів утворення медичних термінів в сучасній китайській мові.....	61
3.4 Термінологізація, як один зі способів утворення медичних термінів.....	62
3.5 Фонетичні запозичення, як один зі способів утворення медичних термінів в сучасній китайській мові.....	63
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3.....	64
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	69
АНОТАЦІЯ.....	73
ДОДАТКИ.....	75
Додаток А.....	75
Додаток В.....	97

ВСТУП

Китай є батьківщиною однієї з найдавніших цивілізацій світу, і можливо єдиною, де фізичний тип населення не змінювався впродовж п'яти тисячоліть. Китай має історію, що налічує п'ять тисяч років мистецького, філософського і політичного розвитку. Щодо медицини, то вона розвивалася разом з іншими сферами життєдіяльності китайського суспільства. Традиційна китайська медицина – це система вчень і практик, що виникла з уважного спостереження за функціонуванням людського організму та подальшої систематизації цих спостережень, з використанням характерної для цього регіону парадигми, яку можна охарактеризувати як вчення про символи і числа.

У середині 1950-х років у Китаї був відроджений інтерес до стародавніх вчень і практик, в цей час ТКМ остаточно сформувалася, як вид альтернативної медицини і стала позиціонуватися урядом як національне надбання, символ Китаю, та як наукова дисципліна. Після 1972 року, коли кордони стали більш прозорими, ТКМ отримала помітне поширення в західних країнах. ТКМ є об'єктом критики через відсутність у неї наукових підстав, з причини її використання замість загальноприйнятої медицини при сумнівній ефективності, можливості побічних ефектів, вживання токсичних і заражених мікроорганізмами препаратів, загрози екології через знищення тварин і рослин, у тому числі рідкісних і зникаючих видів, сприяння створенню чорного ринку органів тварин і нелегальної торгівлі ними. Найчастіше розглядається наукою і доказовою медициною, як псевдонаука, що заснована на метафізичних передумовах. Після прийняття рішення на 19-му з'їзді ЦК КПК про запровадження політики відкритості, західна медицина на теренах Китаю здобула більш значного та швидкого розвитку. Станом на 2022 рік Китайська Народна Республіка займає одне із провідних місць у сфері розвитку науки та медицини. На тлі пандемії, що почалася у 2019 році, медична сфера досягла нового етапу розвитку та значущості.

Представники різних медичних установ мали велику потребу у найшвидшому розповсюдженні інформації про пандемію та їхні власні напрацювання та висновки, що йде пліч-о-пліч із потребою у систематизації лексичних одиниць у медичній сфері із метою подальшого їх швидкого перекладу, або ж із метою позначення нових, раніше не використовуваних понять.

Останні десятиліття, швидкий розвиток медицини сприяв швидкому розширенню лексичної бази, що стало проблемою для багатьох перекладачів, ця проблема полягала у потребі виявлення закономірностей створення нових медичних термінів, їх структури з метою подальшого використання загальноприйнятих схем для утворення, або перекладу нових медичних термінів та понять.

На сьогодні Україна є стабільним союзником та партнером Китаю у різних сферах, зокрема в медичній, тому, щоб підтримувати та покращувати співпрацю, в нашій державі має з'явитися більше словників та наукових напрацювань щодо перекладу з китайської на українську та з української на китайську. Зокрема зараз, коли йде війна з Росією це найбільш актуально, тому що ми можемо уникнути подвійного перекладу з російської, адже це мова загарбника і ми маємо більше розповсюджувати саме переклад з китайської на українську. Коли ми використовуємо для перекладу не українську, а російську, ми можемо припуститися значних смислових, лексичних та граматичних помилок, що для перекладача не є доречним та значно уповільнює процес перекладу.

Для нашого дослідження важливу роль відграє розкриття питання особливостей самого терміну, його визначення як лексичної одиниці спеціального вжитку, виявлення його фонетичних, семантичних та функціональних особливостей, а також його відмінностей від лексики загального вжитку.

У процесі нашого дослідження ми активно зверталися до наукових напрацювань вітчизняних та іноземних науковців, таких як Гриньов-Гриневиц С.В. (Гриньов-Гриневиц, 1993), Лемов А.В. (Лемов, 2000), Сложенікіна Ю.В. (Сложенікіна, 2003), Нелюба А.М. (Нелюба, 2000), Верхратський С.А. (Верхратський, 1991), а також Фролова О.П. (Фролова, 2011), Солнцев В.М. (Солнцев, 1957) та Іванов В.В. (Іванов, 1972).

Актуальність нашого дослідження полягає у загальній спрямованості сучасної лінгвістики до аналізу лексичного складу мови, а також у необхідності опису семантичних, структурних та функційних особливостей медичних термінів сучасної китайської мови. Китай є провідною державою у медичній сфері, тому потреба у перекладі, або позначенні нових понять є надзвичайно гострою, необхідною і актуальною. Саме розуміння структурних, семантичних та функційних особливостей медичних термінів у китайській мові є шляхом до більш продуктивного пояснення, позначення та називання нових медичних понять, що постійно виникають. Розуміння того, за якими процесами утворюються терміни у сфері медицини в сучасній китайській мові, та чим вони відрізняються від медичних термінів інших мов (зокрема англійської, як однієї із провідних мов у сфері медицини), полегшить завдання студентів і практикуючих перекладачів швидко знаходити потрібні терміни, та розуміти їх складові частини, що може стати гарною стратегією для запам'ятовування, а також допоможе швидко і правильно пояснити потрібне поняття слухачу.

Мета дослідження – визначити структурні та функційні особливості медичних термінів сучасної китайської мови.

Для досягнення мети нашого дослідження було окреслено такі **завдання**:

- 1) визначити теоретико-методологічні засади дослідження медичних термінів сучасної китайської мови;
- 2) з'ясувати структурні особливості медичних термінів сучасної китайської мови ;
- 3) дослідити функційні особливості термінів сучасної китайської мови;
- 4) розкрити особливості вживання медичних термінів у сучасній китайській мові.

Об'єктом дослідження є медична термінологія сучасної китайської мови.

Предметом дослідження є структурні та функційні особливості медичних термінів сучасної китайської мови.

Матеріалами дослідження стали 10 анотацій до лікарських засобів, на базі яких було відібрано 440 медичних термінів з метою їх подальшого аналізу.

Методи дослідження. На різних етапах нашого дослідження було використано такі методи: *метод суцільної вибірки*, за допомогою якого було

відібрано термінологічні одиниці з метою їх подальшого аналізу; *метод компонентного аналізу*, за допомогою якого було проаналізовано термінологічні одиниці, розділивши їх на семи, що дало змогу виявити їх особливості та віднести до тієї чи іншої групи; *метод зіставного аналізу*, який застосовувався, щоб проаналізувати термінологічні одиниці сучасної китайської мови у порівнянні із термінами медичної сфери української мови; а також *метод кількісного аналізу*, що дозволив порахувати дібрані до аналізу термінологічні одиниці і з'ясувати який тип творення термінів є найбільш підходящим та продуктивним.

Наукова новизна полягає у розширенні теоретичної бази дослідження медичної термінології сучасної китайської мови. Нами було дібрано приклади для демонстрації структурних, семантичних та функційних особливостей медичних термінів сучасної китайської мови, доповнено існуючі варіанти перекладу медичної термінології. У роботі було проведено обчислення термінів медичної терміносистеми та визначено найбільш продуктивний тип утворення.

Практичне значення отриманих результатів полягає у тому, що наведені приклади, а також висновки можуть бути застосовані у якості матеріалу на курсах підготовки перекладачів наукової медичної літератури, а також під час викладання таких дисциплін навчального плану: «Лексикологія китайської мови», «Практичний курс перекладу (китайська та українська мови)», а також спецкурсів із залученням матеріалів медичної термінології.

Апробацію результатів нашого дослідження було представлено на студентській конференції «Ad ordem per linguas . До світу через мови» у 2022 році., за результатами якої було опубліковано тези доповіді «Структурні та функційні аспекти медичних термінів у сучасній китайській мові».

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи магістра.

Робота складається із вступу, трьох розділів з висновками до кожного із них, загальних висновків до усієї роботи, списку використаних джерел, додатків та резюме китайською мовою.

У **Вступі** обґрунтовано вибір теми дослідження, описано завдання, мету, предмет та об'єкт дослідження, а також вказано методи, які були застосовані під час проведення нашого дослідження.

Перший розділ присвячено загальній інформації щодо поняття «термін», його виникненню, особливостям функціонування та вимогам до його форми та змісту, а також основним відмінностям терміну від лексичних одиниць загального вжитку.

Другий розділ присвячено опису методології нашого дослідження, а також проведено загальний аналіз особливостей медичних термінів у сучасній китайській мові.

Третій розділ містить практичну частину нашого дослідження, де проаналізовано 440 термінологічних одиниць у сфері медицини, відібраних із анотацій до медичних препаратів, за ознаками термінів, що були описані у Розділі 1. Результати аналізу було обчислено, за допомогою програми Excel, а результати обчислень вказано як у висновках до Розділу 3, так і у загальних висновках до нашої роботи. У списках використаних джерел міститься (51) найменувань, (11) із них – словники. На джерела зроблено посилання в основному тексті роботи. Загальний обсяг роботи -109 сторінок із яких основний зміст роботи - 67 сторінок .

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

Медичні терміни в більшості європейських мов, таких як англійська, німецька, французька та українська тісно пов'язані з латинською мовою. Адже саме на основі латинської мови було створено більшість медичних термінів, які зараз нам усім відомі, та якими користуються науковці у медичній галузі. Терміни постають як слова спеціального вжитку і дуже відрізняються від слів, якими ми користуємося у нашому повсякденному житті. У цьому розділі ми розглянемо саме поняття «термінознавство» та «термін», які саме слова ми можемо розглядати, як терміни. Також розглянемо які є вимоги до термінів, як до слів спеціального вжитку. Розглянемо інші слова спеціального вжитку такі як «професіоналізми» та «номенклатурні позначення», тобто номени. Розглянемо походження та функціонування медичних термінів в українській мові.

1.1 Термінознавство як наука

Сучасна епоха характеризується бурхливим розвитком усіх галузей науки й техніки, процесами їх інтеграції й міжнародного кооперування. У зв'язку з цим виникає потреба вдосконалення системи передавання та оброблення інформації, співробітництва науковців різних країн у найрізноманітніших сферах науки й техніки. Науково-технічний розвиток як одне з найважливіших соціальних явищ сучасності вносить істотні зміни в лінгвістичну модель світу. Ці зміни полягають насамперед у тому, що нині переважну частину лінгвістичного фонду складає фахова лексика (терміни та номенклатурні назви).

Науково-технічна термінологія – це широкий шар лексики, що інтенсивно розвивається та активно взаємодіє з іншими шарами лексики, насамперед – загальноживаною. Тому вивчення закономірностей утворення термінологічної лексики, її структури та семантики стало одним з найважливіших завдань сучасної лінгвістики.

Усе це сприяло тому, що в надрах сучасної лінгвістики у 60-х роках ХХ ст. виникла нова прикладна дисципліна – *термінознавство*. Найбільш загальна мета термінознавства – зробити процес утворення та вживання термінологічних найменувань більш керованим, сприяти раціоналізації професійного спілкування, взаєморозумінню фахівців. Термінознавство на нинішньому етапі розвитку є не просто міждисциплінарною галуззю знань на перетині лінгвістики, логіки та відповідних науково-технічних спеціальностей, а й охоплює прикладні проблеми систематичного запису, збереження та оброблення термінологічної інформації. Основні напрями українського термінознавства пов'язані з питаннями впорядкування науково-технічної термінології, запозичень та перекладу термінів, словотворення у сфері термінології, правопису і транслітерації тощо (Сербенська 2002, с. 17-20).

Термінологія (від лат. *terminus* – рубіж, межа і грец. *logos* – слово, вчення) – сукупність термінів, що обслуговують певну сферу знань: мистецтво, техніку, виробництво тощо (Романчиков 2007, с. 165). Це особливий пласт лексики, який піддається свідомому регулюванню й упорядкуванню. На думку вчених, слово «термін» уперше з'явилося у Німеччині 1876 року. Основою української термінології є народна термінологія, а також міжнародна, що сформувалася в європейських мовах на базі грецької та латинської мов.

Терміносистема сучасної української мови є потужною лінгвістичною базою соціальних комунікацій, на основі якої формуються, усталюються і функціонують усі сфери науково-професійної діяльності. Термінологія нині набуває статусу основного засобу формулювання ідей, саме з допомогою наукової термінології відбувається кодування і декодування наукової інформації, наукових понять у каналах комунікації і, таким чином, поширення соціальної наукової інформації.

Термінознавство протягом останніх десятиліть розвивається з особливою інтенсивністю. Так званий *термінологічний вибух*, який спостерігається майже в усіх мовах, спричиняє впровадження великої кількості нових термінологічних одиниць. Особливо це помітно в мовах, що порівняно недавно підвищили свій статус, розширили сферу свого застосування. Проте запровадження в лексику нових термінологічних одиниць потребує їх систематизації та стандартизації. Питаннями термінологічного планування займається багато науковців-термінологів у різних країнах світу, де існують установи з питань термінологічної стандартизації. Ця робота ведеться також на міжнародному рівні, що знайшло прояв у випуску багатомовних термінологічних словників, а також у теоретичних працях з питань мотивації нових термінів, їхньої зовнішньої форми та стандартизації.

Нині термінологічна робота в Україні ведеться в таких напрямках: створення термінологічних словників, розроблення державних стандартів на терміни та визначення, дослідження формування окремих терміносистем та вироблення теоретичних засад кодифікації української термінології.

Знання термінологічного апарату забезпечує адекватне розуміння всього джерела наукової інформації, адже терміни набувають функції лексичних маркерів наукової мови, асоціюючись з «інформаційними вершинами» речення, мікротексту, фахового тексту, дискурсу. тексту, дискурсу (Пілецький 2006, с. 47–56).

1.2 Термін та його властивості

Термінологічні одиниці надходять до мови різними шляхами. Перший шлях – надання статусу термінів загальноновживаним лексичним одиницям рідної мови. Такий варіант утворення термінів не завжди є позитивним, оскільки тут часто мають місце переосмислення, метонімічне перенесення, коли слову приписується нове значення (наприклад, терміни *плече*, *голова*, *ланцюг* тощо). З метою диференціації подібних лексичних одиниць терміни часто змінюють форму написання, вимови, відмінювання, наголосу.

Більш популярним та виправданим є шлях утворення термінів шляхом запозичення з інших мов. Так, *музична та комерційна* термінологія провідних європейських мов є в основному італійського походження (*легато, адажіо, анданте, банк, авізо, лоро, альпарі*), *театральна та поштова* – французького (*антракт, партер, афіша, кур'єр, бандероль*), *спортивна* – англійського (*футбол, спорт, чемпіон, ринг*). Навігаційна термінологія в українській, російській, англійській та деяких інших мовах складається переважно з голландських лексичних елементів (*киль, рубка, боцман*). *Загально технічна та військова* термінологія багатьох слов'янських мов має численні запозичення з німецької мови (*верстат, кронштейн, еркер, плац*) (Селігей 2007, с. 48–61).

Особливий тип запозичень – уживання слів і словотвірних моделей грецької та латинської мов. Такі терміни утворювалися на різних етапах розвитку мови і в різних терміносферах. У теперішній час нові терміни нерідко утворюються за змішаним типом: один корінь грецького походження, інший – латинського (наприклад, слово «*термінологія*» складається з латинського елемента «*terminus*» – *межа* та грецького «*logos*» – *наука*).

Як окремий випадок термінотворення можна навести шлях запозичення одиниць з інших наукових сфер. При цьому термін нерідко набуває нового значення (наприклад, *морфологія* у мовознавстві та біології; *мовлення* у мовознавстві, риторичі, психології, фізіології та медицині) (Пілецький 2006, с. 47–56).

Отже, що таке термін?

У сучасній лінгвістиці універсальне визначення слова «термін» наразі відсутнє. Кожен із науковців трактує поняття по своєму. О.О. Реформатський (1986) визначає термін як «слова спеціальні, обмежені своїм особливим призначенням; слова, які прагнуть бути однозначними як влучний вислів понять і називання речей. Це необхідно в науці, техніці, політиці і дипломатії (с.61)». В.М. Лейчик (2009) дає таке визначення: «термін – лексична одиниця визначеної окремої мови, що використовується для спеціальних цілей, а також означає загальне - конкретне або абстрактне поняття теорії визначеної спеціальної області

знань і діяльності (с.30)». Але він також зазначає, що таке визначення є термінознавчим, де термін є окремим об'єктом, відмінним від слів і словосполучень, що є об'єктом вивчення в лінгвістиці. Через це до них будуть «інші нормативні вимоги ніж до лексичних одиниць з точки зору лінгвістики». Окремий інтерес для мовознавців представляє визначення Винокура, який зазначав, що «терміни – це не особливе слово, а лише слово що виконує особливу функцію». «У ролі терміну може виступати будь-яке слово, яким би тривіальним воно не було (Винокур 1939, с. 5)». Думку про те, що терміни – слова особливі, вперше озвучив Лотте. Він вважав, що термін, на відміну від звичайного слова, має бути коротким, і головне не мати багатозначності. На думку китайських лінгвістів визначення терміну дещо простіше (Лотте 1961, с. 18-36). Загально прийнято вважати терміном лексичну одиницю, що означає конкретне поняття. Поняття, на їх думку – це узагальнене відображення основних атрибутів об'єктивних речей у свідомості людей. «Медична термінологія - це зовнішня форма медичних понять, яка відображає речі, явища та взаємозв'язки у медичній галузі та є вираженням медичних понять мовою. Можна сказати, що медичні поняття - це зміст медичних термінів, а медичні терміни - це форма медичних понять.

1.3 Семантичні особливості терміну та вимоги до поняття « термін»

Термінологія, яка є частиною словникового складу мови, має істотні відмінності від загальноживаної лексики. Більш того, деякі лінгвісти розрізняють також наукову й технічну термінологію. Так, Ж. Віньє та А. Мартен підкреслюють, що ця різниця зумовлена обставинами виникнення науки й техніки, оскільки техніка виникла як результат довгої низки спроб, які часто проводилися наважання, емпіричних пошуків ремісників та помилок; наука ж розвивалася своїм власним шляхом і, звільняючись від первинних містичних та релігійних уявлень, лише на початку ХІХ століття завдяки своїм новим досягненням змогла надати нового імпульсу поширенню технічних знань.

У сучасну епоху бурхливого розвитку науки й техніки ці дві сфери людської діяльності розвиваються паралельно, взаємодоповнюють, взаємо-збагачують одна одну, що виявляється також у взаємопроникненні особливостей їх мови. Сьогодні більш логічно стверджувати про існування мови науки, в межах якої міститься мова техніки.

Сучасна мова науки й техніки висуває до термінів кілька вимог. Найважливішими з них є такі:

- термін повинен відповідати правилам і нормам певної мови;
- термін повинен бути системним;
- терміну притаманна властивість дефінітивності, тобто, кожен термін зіставляється з чітким окремим визначенням, що орієнтує на відповідне поняття;
  - терміну властива відносна незалежність від контексту;
  - термін повинен бути точним;
  - термін повинен бути коротким, хоча ця вимога нерідко суперечить вимозі точності, тобто повноти терміну;
  - термін повинен бути однозначним (тут слід зробити одне істотне уточнення: такої однозначності слід домагатися в межах однієї терміносфери, бо на рівні кількох субмов полісемія термінів – явище досить поширене) (Кияк 2006, с. 51).
  - термінології не притаманна синонімічність, яка заважає взаєморозумінню;
  - терміни експресивно нейтральні;
- термін повинен бути милозвучним (вимога евфонії), тому не слід заохочувати створення термінів, що походять з діалектизмів, жаргонізмів чи варваризмів.

Словотворчі типи термінів.

Для словотворчої архітектоніки термінологічних одиниць характерні в цілому ті ж принципи, що й для загальнонавчаних одиниць. Можна запропонувати таку класифікацію словотворчих типів термінів.

Терміни – кореневі слова:

- 1) коренева непохідна лексика (*ніс*);
- 2) запозичена непохідна лексика (*атом*).

Похідна лексика:

- 1) терміни, утворені за допомогою суфіксації;
- 2) терміни, утворені за допомогою префіксації.

Терміни – складні слова (*самоокупність*).

Терміни-словосполучення (*обчислювальна машина*).

Терміни-аббревіатури (*MPT- Магнітно резонансна томографія*)

Літерні умовні позначення (*гамма-випромінювання*).

Символи (знаки) – математичні, хімічні, астрономічні та інші символи.

1.4 Лексика спеціального вжитку

Професіоналізми – це напівофіційні слова чи словосполучення, які частіше поширені в розмовному мовленні серед людей певної професії, спеціальності, але, по суті, не є науковими позначеннями понять. Наприклад, муз. *акустика* (у значенні: 1) звуковідтворювальна апаратура; 2) музика, яка виконується без використання електронних інструментів); муз. *апарат* (у значенні: 1) комплекс звуковідтворювальної апаратури; 2) магнітофон або плеєр); муз. *пилесмок* (у значенні: гармонь, баян, акордеон) та ін. Проблема співвідношення термінів і професіоналізмів у складі спеціальної лексики викликає дискусії в мовознавстві упродовж тривалого часу, й однозначного вирішення цього питання немає й досі. Слід зазначити, що на проблему співвідношення термінології та професійної лексики існують, принаймні, три погляди. Перший з них ототожнює ці два поняття (М. М. Шанський 1972, О. С. Ахманова). Другий – розмежовує професійну лексику й термінологію деякою історико-тематичною рисою (М. Д. Степанова, І. І. Чернишова, В. М. Портянникова, Ф. Клуге, В. М. Жирмунський, О. М. Трубачов). Третій погляд, констатує наявність значної спільної частини цих лексичних шарів, може пояснити й існування частин, які не збігаються (О. В. Калінін, В. М. Прохорова, Н. І. Фоміна, В. М. Серг'єв, Н. М. Медведева, С. Д. Шелов). Ми

приєднуємося до останньої з них і виділяємо такі особливості, які допомагають відрізнити професіоналізми від термінів:

- 1) професіоналізми належать до ненормативної спеціальної лексики на відміну від термінів, які є нормативною частиною спеціальної лексики наукової мови;
- 2) професіоналізми рідко подають у загальних та спеціальних словниках й існують переважно у сфері функціонування, на відміну від термінів, які фіксуються словниками і функціонують одночасно у двох сферах (фіксації та функціонування);
- 3) домінантною сферою функціонування термінів є письмове мовлення, а професіоналізми використовують переважно в усному, розмовному мовленні (Сложеникина 2003, с. 20);
- 4) професіоналізми мають дещо ширшу сферу спеціальної діяльності; терміни ж можуть бути відомі навіть людям, не пов'язаним із окресленою професійною сферою;
- 5) професіоналізми виникають в умовах професійного спілкування як вторинні форми вираження і функціують найчастіше як професійно-розмовні дублети офіційних термінів (Сложеникина 2003, с. 20, 21).
- 6) у професіоналізмах певної галузі системні зв'язки виражено меншою мірою, ніж у термінах (Комарова 1991, с. 18);
- 7) професіоналізми характеризуються прагненням до виразності, образності, експресії, на відміну від термінів, які позбавлені конотації (Сложеникина 2003, с. 21);
- 8) у професіоналізмах спостерігається менша, порівняно з термінами, спеціалізація словотвірних засобів;
- 9) у сфері професіоналізмів помітна тенденція до скорочення спеціальних виразів, які застосовують в професійному мовленні дуже часто; наприклад, у мовленні музикантів зустрічаються такі скорочення: *клавішник* (музикант, який грає на клавішному інструменті), *ударник* (музикант, який грає на ударному інструменті) і т. ін.;
- 10) професіоналізми належать до периферії відповідної термінологічної системи, тим часом як терміни належать до її центру.

Професійна лексика досить численна й неоднорідна. Обсяг і різноманітність професійної ненормативної лексики зумовлено особливостями формування та функціонування відповідної терміносистеми.

Номенклатурні позначення – це символічні, умовні назви словесно-буквеної чи цифрової структури, які спеціально створюються на базі термінів денотативного типу, наприклад: муз. *медіатор MD 2*, *медіатор MD 3*, *камертон TF-288/a*, *камертон PP-100*, *блокфлейта DSR-351*, *гітара HW 220*, *гітара HW 300 NS*, *звукознімач single SP-001*, *звукознімач humbucker LP-001*, *модель струни Silver 203*, *модель струни 6C301* і т. ін. Треба підкреслити, що в термінознавчих працях упродовж багатьох десятиліть неодноразово порушували й обговорювали питання про номенклатуру. Однак і досі лінгвістична теорія терміну не виробила єдиного погляду на сутність і місце цих номінативних одиниць у підсистемі спеціальної лексики. Уперше поняття термінологія і номенклатура розмежував Г. Й. Винокур (рік). Це розмежування вкоренилось у науці про мову, і з його невеликими корективами поділяє більшість сучасних термінознавців. Г. Й. Винокур зазначав: «Щодо номенклатури, то, на відміну від термінології, під нею треба розуміти систему абсолютно абстрактних й умовних символів, єдине призначення яких – дати максимально зручні з практичного погляду засоби для позначення предметів, речей без прямого стосунку до потреб теоретичної думки, яка оперує цими речами» (Винокур 1939, с. 8). При цьому, «чому предмет названий так, а не інакше, для номенклатурних позначень більш чи менш байдуже, тимчасом як для терміну, який прагне мати осмислену внутрішню форму, це дуже важливе питання» (Винокур 1939, с. 8). О.О. Реформатський, услід за Г. Й. Винокуром, розмежовує термінологію й номенклатуру, базуючись на тому, що «номенклатурні слова – незліченні й етикетують об'єкти науки, однак вони безпосередньо не співвіднесені з поняттями науки, а терміни для кожної науки обчислювані й примусово пов'язані з поняттями науки, оскільки словесно відображають систему понять науки» (Реформатський 1961, с. 49). Значення номенклатурних слів конкретніше й точніше, ніж значення термінів, номенклатурні слова можуть позначати предмети одиничні, а тому бути й власними іменами. О. С. Ахманова, своєю чергою, пропонує таке визначення номенклатури у

«Словнику лінгвістичних термінів»: «Номенклатура – сукупність спеціальних термінів-назв, які вживаються у цій науковій сфері; назви типових об'єктів цієї науки (на відміну від термінології, яка включає позначення абстрактних понять і категорій)» (Ахманова 1966, с. 270). О. І. Мойсеев вважає, що розмежування понять термін – номенклатурне слово насправді зумовлене розмежуванням «поняттєвої» і «предметної» термінології, тобто позначеннями, у яких чіткіше відображується власне поняттєва орієнтація (тобто терміни), або предметна орієнтація (тобто номенклатурні одиниці) (Моисеев 1970, с. 133). Цю думку поділяють і розвивають Б. М. Головін і Р. Ю. Кобрин. Вони розмежовують уже три типи номінативних одиниць: *номенклатурні слова, виробничо-технічні терміни й наукові терміни*, хоча й визнають деяку умовність їх розмежування. Номенклатурні слова, на їхню думку, виражають одиничні поняття, які містять відомості лише про один предмет дійсності й реалізують предметні зв'язки (Головін 1987, с. 17). Виробничо-технічні терміни виражають, на відміну від номенклатурних одиниць, загальні поняття, які відображають цілий клас однорідних предметів і актуалізують, подібно до номенклатурних слів, предметну віднесеність. Наукові терміни виражають загальні поняття й реалізують поняттєві зв'язки. Отже, на думку Б. М. Головіна та Р. Ю. Кобрин, номенклатурні одиниці можна розглядати у складі термінології як особливі типи термінів, які співвідносяться з одиничними поняттями й актуалізують предметні зв'язки (Лейчик 1974, с. 19). Згідно з концепцією, яку розробив у термінознавстві В. М. Лейчик, номенклатура є проміжною ланкою між термінами і власними назвами. За його твердженням, терміни у плані змісту полярно протилежні власним назвам. На одному полюсі великого класу номінативних одиниць мови – класи предметів, загальні поняття про них і відповідно терміни; на іншому – унікальні предмети, одиничні поняття про них і відповідно власні назви. У плані вираження терміни й власні назви також мають значні розбіжності. Терміни здебільшого – це позначення класу предметів на основі виявлених загальних, причому суттєвих, їх ознак. Власні назви – це позначення унікальних предметів на основі виявлених несуттєвих, другорядних зовнішніх ознак. Третя відмінність термінів і власних назв полягає в тому, що терміни об'єднують в складну й

розгалужену систему з ієрархічними відношеннями, а власні назви об'єднують в ряди, можуть виростати в систему, але дуже просту. Отже, терміни й терміносистеми, з одного боку, власні назви та їх набори, – з іншого, характеризуються специфічними особливостями плану змісту і плану вираження, перебувають на різних полюсах величезного класу номінативних мовних одиниць (Лейчик 1974, с. 17–19). На думку В. М. Лейчика, до номенклатури можна віднести списки назв, виробів будь-якого підприємства, товарів будь-якого магазину, сортів і т. ін. Номенклатурні знаки, на відміну від власних назв, не пов'язані з одиничними поняттями, а, подібно до термінів, є позначеннями загальних понять, але не будь-яких, а специфічних. Специфіка понять, які слугують планом вираження номенклатурних одиниць, полягає в тому, що вони (ці поняття) обов'язково є членами однорідних понять, які різняться несуттєвими, другорядними, зовнішніми ознаками. Як підкреслює В. М. Лейчик, існування одиничного номенклатурного знаку неможливе, оскільки номенклатурна одиниця є членом системи – номенклатури (Лейчик 1974, с. 20). Отже, згідно з концепцією В. М. Лейчика, номенклатурою можна назвати систему позначень класів предметів, які належать до однорідного ряду, на основі свідомо вибраних несуттєвих зовнішніх ознак цих предметів. Планом змісту номенклатурних одиниць, як і термінів, є загальні поняття, а планом вираження, як і власних назв, слугують несуттєві часткові ознаки. У цьому сенсі можна твердити, що номенклатура є проміжною зв'язковою ланкою в низці номінативних одиниць – між термінами і власними назвами. Отже, основними ознаками номенклатурних знаків, або номенів, які допомагають виділити їх у складі спеціальної лексики, є такі:

- 1) номени співвіднесені з поняттями через терміни і функціують у спеціальній комунікації внаслідок існування відповідних термінів, причому співвіднесені не з будь-яким поняттям, а з таким, яке є показником класу (Лейчик 1974, с. 20);
- 2) вони є власними назвами або посідають проміжну позицію між термінами і власними назвами (Комарова 1991, с. 8);
- 3) номени входять до такої системи, яка належить до найпростіших і є переліком однорідних понять, які лежать на одному рівні абстракції і відображають класи однорідних предметів (Лейчик 1974, с. 21);

- 4) вони є нижчою ланкою спеціальної лексики в тому сенсі, що розуміння їх неможливе без співвіднесеності з іншими термінологічними одиницями;
- 5) номени мають підсилену денотативність і конвенційність внаслідок того, що вони є результатом штучної номінації, призначеної для найменування спеціальної діяльності людини (Комарова 1991, с. 9);
- 6) номенклатурні найменування характеризуються смисловою похідністю і вторинністю;
- 7) номенклатурні позначення перебувають на периферії відповідної терміносистеми, на відміну від термінів, які належать до її центру;
- 8) номени не фіксуються словниками та існують лише у сфері функціонування;
- 9) номенклатурному найменуванню, яке характеризує предмет, відповідає опис, який містить ознаки цього предмета, тимчасом як терміну відповідає дефініція, яка відображає істотні ознаки поняття. Слід додати, що номенклатура кожної галузі знання й діяльності утворюється своїми особливими прийомами і визначається значною мірою екстралінгвальними причинами.

1.5 Специфіка творення медичних термінів в українській мові

Як було вже відзначено раніше, медична термінологія в українській мові, а також в низці інших європейських мовах, таких як англійська, французька, німецька та інші базується на латинській мові. Тобто латинська мова є коренем утворення медичних термінів та понять.

В умовах соціально-економічних перетворень, що відбуваються в Україні, сучасна медицина залишається однією з найбільш розвинених галузей української науки, яка перебуває на етапі її становлення. Цей процес багато в чому спирається на ідеї, принципи, закони, теорії, концепції, напрацьовані традиційними науковими галузями як гуманітарними, так і технічними. Багато в чому теоретичні та методологічні засади цих галузей наук використовуються шляхом творчої адаптації та структури теоретико-методологічної бази наукової медичної галузі.

Разом з тим формуються й специфічні для галузі різні теоретичні конструкції, які знаходять своє відображення в науковій медичній лексиці. Наукове обґрунтування щодо створення теоретико-методологічних засад медицини, в тому числі її терміносистеми мають стати окремим напрямом наукових досліджень, які послуговуються національною фаховою мовою, основу якої становить як спеціальна, так і загальноживана лексика. Відповідно, медична термінологія стає предметом посиленої уваги лінгвістів до теоретичних питань, пов'язаних з пізнанням природи самого терміну, його структури, способів творення, джерел формування наукової термінології і т. п.

Термінологічна база української мови постійно змінюється, спостерігаються спроби (часто невдалі) запровадити у науковій галузі нові терміни (або старі, що були створені або знайдені ще у кінці XIX – початку XX ст.), котрі відходять до пасивного термінологічного фонду та існують лише у словниках, оскільки не витримують мовної апробації. До таких медичних термінів можна віднести такі, як шлунковиця, звина (гастрит), стравник, трунок (шлунок), знемора (кома), м'язовиця (міозит), жилоскорч (ангіоспазм), почечуй (геморой), товшак (жировик), зага, згага (печія), уровище (аборт), кислорів'я (ацидоз), бубноперетинка (барабанна перетинка), цукросеччя (цукровий діабет), підвій (простуда), мезга (пульпа), ступак (п'ятка), пістряк (рак) тощо.

1.5.1 Словотвір медичних термінів

Медична термінологія з погляду походження належить до одного з найдавніших шарів термінологічного словника української мови, тому протягом багатовікової історії розвитку в ній відбилися основні способи словотворення, котрі забезпечували можливість творення нових термінів, тобто морфологічний: афіксація (префіксальний, суфіксальний, префіксально-суфіксальний спосіб), осново- та словоскладання, та синтаксичний спосіб (утворення терміну зі словосполучення). Термінологічний словотвір, на відміну від загальномовного, має деякі особливості, які пов'язані насамперед із самою специфікою терміну як лексичної одиниці

обмеженої сфери вживання. Враховуючи те, що терміни виникають у професійному середовищі та використовуються у суворо термінологічній функції тільки в спеціальній літературі та професійному вживанні, термінологічний словотвір дає можливість штучно вводити до термінології спеціалізовані за значенням словотворчі морфеми, які, постають як виразники конкретних значень і виконують разом з тим класифікаційну функцію.

1.5.2 Суфіксальний спосіб.

Суфіксальний спосіб словотворення полягає у з'єднанні суфікса з коренем або похідною основою, є найбільш поширеним у термінологічному словотворенні. Приєднуючись переважно до іменних основ, суфікси утворюють слова на позначення певних понять чи явищ об'єктивної дійсності. Оскільки основну масу медичних термінів становлять іменники, то увага дослідників та лінгвістів звертається головним чином на їхнє творення. Терміни-іменники, що утворені суфіксальним способом, поділяються на деривати, мотивовані основами іменників, дієслів та прикметників.

Досить значною продуктивністю при творенні українських медичних термінів відзначаються суфікси *-ість/-ость/-асть/*. Іменники, утворені за допомогою суфікса *-ість*, мотивовані якісними та відносними прикметниками з суфіксами *-н, -ов, -ив, -ев, -юч-, -ільн-*, що виражають якість, властивість когось, чогось. Так, від прикметників *полярний, спадковий, життєвий, ослаблений, охриплий* утворилися відповідно терміни *полярність, спадковість, життєвість, ослабленість, охриплисть*. Такі терміни, як правило, означають фізичні якості та стан живих істот (млявість, нервовість, непритомність, сонливість); властивості організмів (мінливість, draжливість); сконцентрованість якихось ознак у предметах та явищах (констативність, зернистість); зовнішній вигляд названими термінами предметів (опуклість, ввігнутість) та їхні властивості (в'язкість, еластичність). Також у медичній термінології є чимало термінів з суфіксом *-ість*, мотивованих складними прикметниками, наприклад: *багатоплідність, взаємозалежність*. При утворенні

медичних термінів значне місце належить багатofункціональному суфіксу *-ик/-ік* слов'янського походження із похідними від нього *-ник, -овик*. Суфікс *-ик/-ік* відзначався продуктивністю в давньоукраїнській мові, де виступав лише у функції структурного форманта, субстантивуючого здебільшого похідні прикметникові та дієприкметникові основи на *-н*. У сучасній українській мові суфікс *-ик* у «чистому» вигляді у відіменникових утвореннях не відзначається продуктивністю. Тип дериватів з суфіксом *-ик* представлений в медичній термінології назвами осіб *за характером і сферою їхньої діяльності*: медик, генетик, діагностик, що співвідносяться з назвами наукових дисциплін: медицина, генетика, діагностика; *за хворобою*: гіпотонік, діабетик, ревматик, співвідносні з найменуванням хвороб: гіпотонія, діабет, ревматизм. За допомогою суфікса *-иц(я)* утворився ряд термінів, мотивованих прикметниковою основою, на позначення анатомічних понять: *роговиця, поясниця*. Деякі з цих іменників синонімічні словосполученням з мотиваційним прикметником, наприклад: кропив'яна лихоманка – кропивниця, рогова оболонка – роговиця. На позначення одиничних предметів утворюються терміни з суфіксом *-ин(а)*: мигдалина, віспина, пуповина, пухлина, подряпина. Значне місце в медичній термінології займають віддієслівні терміни-іменники із значенням дії або стану, що оформлюються за допомогою суфіксів *-анн(я), -енн(я), -інн(я)*. За допомогою цих суфіксів від основ непохідних дієслів утворюються терміни середнього роду на позначення процесу дії: *западати – западання, зашивати – зашивання, позіхати – позіхання, чергувати – чергування, забруднювати – забруднення, омертвіти – омертвіння* тощо. Суфікси *-анн(я), -енн(я)* вказують на видові ознаки віддієслівних іменників, утворюючи таким чином паралельні форми: *розширювати – розширення – розширювання, стягувати – стягнення – стягування, випадати – випадання – випадіння* та ін. Синонімічним до згаданих вище суфіксів виступає суфікс *-аці(я)*, який приєднується переважно до основ іншомовного походження: *аглютинувати – аглютинація – аглютинування, адаптувати – адаптація – адаптування, ізолювати – ізоляція – ізолювання, концентрувати – концентрація – концентрування* тощо .

Досить продуктивним при творенні медичної термінолексики є словотвірний тип із загальноживаними суфіксами суб'єктивної оцінки *-ок*, *-к(а)*, ускладнені формантами *-ов*, *-оч*, *-еч*, *-ик*, *-ян*, та суфікс *-ець*. За їх допомогою від іменних основ утворені терміни на позначення органів: клубочок, мозочок, шлуночок, мішечок, канатик, вузлик, кришталик, мізинець, зубець, гребінець; гомілка, голівка/головка, сітківка, чашечка тощо.

За допомогою суфікса *-як/-ак* утворюються назви хворобливих утворень на поверхні тіла: чиряк, набряк, гнояк тощо. Суфікси іншомовного походження прийшли в українську мову разом з новими для неї поняттями. В українській медичній термінології значна частина термінів на позначення дії утворена за допомогою продуктивного в термінології суфікса *-аці(я)*: сегментувати – *сегментація*, адаптувати – *адаптація*, ампутувати – *ампутація*, асимілювати – *асиміляція*, вакцинувати – *вакцинація* тощо. Також українській медичній термінології властивий словотвірний тип з суфіксом *-ізм*. Деривативи з суфіксом *-ізм* визначають в медичній термінології властивості, ознаки живих організмів: *альбінізм*, *анаболізм*, *дальтонізм*. Суфікс *-ізм* приєднується в основному до основ іншомовного походження.

Далі для медичної терміносистеми характерні слова, утворені за допомогою суфіксів *-оз(а)*, *-аз(а)*, *-оз*. Зокрема, за допомогою суфікса *-оз(а)* переважно від греколатинських коренів утворюються терміни на позначення вуглеводів, наприклад: *глюкоза*, *рибоза* та ін.; назв різних хвороб та симптомів: *невроз*, *психоз*, *лейкоз*, *сколіоз*, *фімоз*, *туберкульоз*, *склероз*, *каріоз*, *кератоз*, *тромбоз*, *фурункульоз* тощо. Для утворення назв білкових речовин, ферментів, що зумовлюють біохімічні перетворення в процесі обміну речовин, використовується суфікс *-аз(а)*: *лактаза*, *ліаза*, *діастаза*, *мальтаза*. Для позначення різних речовин, лікарських препаратів, хімічних сполук у медичній та фармакологічній термінології широко представлена словотвірна модель із суфіксами *-ин/-ін/-їн*: *аспірін*, *інсулін*, *нуклеїн*, *кокаїн*, *протеїн*, *туберкулін* тощо. Ці суфікси приєднуються, як правило, до основ іншомовного походження. Суфікс *-ом(а)* вживається при творенні термінів, що позначають пухлинні утворення: *аутосома*, *бластома*, *глаукома*, *лейкома*, *саркома*,

туберкульоза тощо. За допомогою суфікса *-ит/-ім/-їт* у медичній терміносистемі утворюються терміни на позначення патологічного стану запального характеру: *бронхіт, неврит, отит, перитоніт, пульніт, радикуліт, стоматит, фарингіт*.

На базі запозичених основ утворилися терміни з суфіксом *-ант/-янт*, які означають особу, предмет, хімічну речовину: *практикант, квадрант, коагулянт*. Словотвірний тип з суфіксом *-лог* представлений в медичній термінології численною групою термінів-назв осіб за фаховими ознаками: *патолог, офтальмолог, невролог, психолог, кардіолог, отоларинголог, онколог, гінеколог* тощо. Усі терміни цієї групи співвідносяться з іменниками на *-логі(я)*, що становлять назви наукових дисциплін, їхніх розділів та частин: *патологія, офтальмологія, неврологія, психологія, кардіологія, отоларингологія, онкологія, гінекологія* тощо.

Варто зазначити, що суфікс *-ість* займає в цьому плані нейтральну позицію, приєднуючись як до власне українських, так і до іншомовних основ, з переважним тяжінням до національних.

1.5.3 Префіксальний та префіксально-суфіксальний способи

Префіксально-суфіксальний спосіб творення нових термінів характеризується одночасним приєднанням двох афіксів – префіксів і суфіксів, що несуть різне смислове навантаження. Головну семантичну роль у цьому типі терміноутворення відіграють префікси, основною рисою значеннєвої структури яких є функціонально-семантична спеціалізація, суфікси, у свою чергу, містять досить високий ступінь узагальненості й оформляють похідну основу.

При утворенні українських медичних термінів використовуються власне українські префікси *без-, між-, над-, під-, при-, о-/от-, за-, пере-, пів-, про-, роз-, су-* (давній префікс спільнослов'янського походження) та префікси іншомовного, у більшості випадків греколатинського, походження: *а-, анти-, архі-, де-, диз-/дис-, екзо-, екто-/енто-, гіпер-, гіпо* тощо. Відповідно до семантичних ознак та функцій префіксів, а також співвідносних з ними похідних основ всі префікси можна поділити на три групи: префікси на означення антонімічних (протилежних) понять,

на означення інтенсивності ознаки або неповноти ознаки. Для означення протилежних понять використовується досить значна кількість префіксів як слов'янського походження (наприклад: без-, між-, над-), так і іншомовні (наприклад: анти-, де-, диз-/дис-). Найбільшою продуктивністю відзначається власне український префікс *без-*, котрий здебільшого означає відсутність ознаки чи якості, закладеної в основі. До основ термінів, утворених шляхом приєднання до похідної основи префіксу *без-*, часто додається суфікс *-ість*, наприклад: *безплідність*, *безволосість*, *беззубість*, *бездітність*, *бездіяльність* тощо. Однак при творенні термінів-іменників словотвірний тип з префіксом *без-* у поєднанні з різними суфіксами малопродуктивний, більшою продуктивністю цей тип відзначається при утворенні термінів-прикметників за допомогою суфіксів *-н(ий)*, *-ов(ий)/-ев(ий)*, наприклад: *безплідний*, *бездітний*, *безболісний*, *безжиттєвий*, *безкровний*, *безнадійний*, *безумовний*, *безстатевий* тощо. За допомогою приєднання до слова прийменника *між-* (котрий перейшов до розряду префіксів) утворюються терміни на позначення розміщення, перебування чого-небудь між чим-небудь: *міжвузля*, *міжключиця*, *міжцентр*.

Аналогічно до попередньої групи, більшою, ніж терміни-іменники, продуктивністю відзначаються терміни-прикметники, утворені також шляхом приєднання до основ суфіксів *-н-*, *-ов-/ев-*, наприклад: *міждольковий*, *міжклітинний*, *міжлопатковий*, *міжреберний*, *міжхребетний*, *міжм'язовий* тощо. Значення перебування, розміщення набуває термін при утворенні за допомогою префіксу *під-*, здебільшого у поєднанні з суфіксами *-ок*, *-ин-*, що вживаються на позначення анатомічних понять та вказують на місце, простір, розташування нижче від того або спереду того, що названо у основі: *підборіддя*, *піднебіння*, *підребер'я*, *підощва*, *підгрудок*, *підчеревина*, *підшийок*, *підколінок* тощо. За допомогою суфіксів *-н-*, *-ов-/ев* утворюються терміни-прикметники з відповідною семантикою: *підключичний*, *підлопатковий*, *піднебінний*, *підошовний*, *підшкірний*, *підшлунковий*, *під'язиковий* тощо. Те ж саме значення – перебування, розміщення – представляє і префікс *над-*, часто у поєднанні із суфіксами *-ник*, *-ок*: *надколінок*, *надчерев'я*, *надшкір'я*, *надкісниця*, *надгрудинник*, *надгортанник*, *надпліччя* тощо. Терміни-

прикметники, утворені шляхом приєднання до твірної основи префіксу *над-* та суфіксів *-н-*, *-ов-*, *-альн-*, характеризують місце об'єкта, названого твірною основою: *надгортанний, надколінний, надшкірний, надбрівний, надглотковий* тощо. Префікс *при-* вживається при творенні термінів-іменників на позначення розміщення, розташування близько до того, що названо похідною основою: *придаток, пришлунок*. Аналогічне значення мають терміни-прикметники, утворені за допомогою префіксу *при-* з приєднанням суфіксів *-н-*, *-ов-/ев-*: *привушний, приміхуровий, принирковий, прип'хвовий, припупковий, прикрижовий, прихребетний* тощо. У представлених невеликою кількістю у терміносистемі іменниках, утворених за допомогою префіксу *при-* з приєднанням суфіксів *-ість, -к, -ник, -енн(я), -анн(я)/ -уанн(я)*, префікс принесе значення приростання, злиття, з'єднання: *припухлість, приєднання, прирощення (прирощування)* або іншої дії: *призначення, прикладання, примочування, притиснення, припинення, прискорення, пристосування (пристосовування), притуплення* тощо. Синонімічним до словотвірному типу з префіксом *при-* є словотвірний тип з префіксом *о-/об-*, що вживається при словотворенні на позначення безпосередньої близькості до того, що названо у похідній основі: *окістя, осередок, очеревина* тощо. Також префікс *о-/об-* вказує на процес, що призводить до зміни стану, якості: *обертання, обмеження, обмивання, обмороження, обрізання, оглушення, одужання, оживлення, оздоровлення, опромінення, опущення* тощо. Порівняно незначна кількість українських медичних термінів утворена за допомогою префіксів *за-, пів-, напів-, перед-, роз-* у поєднанні з суфіксами або без них: *забруднення, завушниця, заглибина, заглотковий, заїда, загоєння, зап'ясток, півкуля, напівпараліч, напівперіод, передміхуровий, передсердя, передпліччя, передплюсно, переохолодження, розлад, розрив, розтин* тощо. З наведених префіксів найбільше термінів утворюється за допомогою префіксу *роз-*, котрий вживається на позначення розгортання та перебігу дії, та суфіксів *-анн(я), -енн(я)* (йдеться про терміни-іменники віддієслівного походження): *роздроблення, розм'якшення, розширення, розплавлення, розрідження, розрізування, розростання (розрощення), розсікання, розслаблення, розсмоктування* тощо. У рамках зазначеної групи представлені також терміни, утворені за допомогою префіксів іншомовного

походження: *a-/ан-, апо-, ана-, анти-, де-, диз-/дис-, екзо-/екто-, епі-*. Слід звернути увагу на те, що деякі префікси з вищенаведеного ряду є синонімічними по відношенню до власне українських префіксів. Так, наприклад, префікс *a-/ан-* є синонімічним до власне українського префіксу *без-* та вживається на позначення відсутності того, що виражає мотивована основа: *аритмія, авітаміноз, анестетик, аномалія* тощо.

Аналіз медичних термінів свідчить про те, що префікси *екзо-/екто-, епі-* називають способи поширення, розміщення на поверхні того, що названо основою: *екзостоз, ектомія, епігастрій, епіглотис, епідерміс, епікард, епітелій, епіфіз* тощо. Префікс *ендо-/енто-* вказує на поширення чогось всередині того, що мотивовано похідною основою: *ендокард, ендометрій, ендоскопія, ендометрит, ендоплазма* тощо. Можна зазначити, що ця група префіксів виражає антонімічні відношення, що ґрунтуються на внутрішніх та зовнішніх ознаках понять.

Префікс *гіпо-* у медичній термінології є багатозначним та вживається на позначення: а) розміщення, знаходження відносно того, що названо твірною основою: *гіпобласт, гіпоталамус, гіпоксимія, гіпофіз* тощо;

б) порушення, розладу, зниження того, що названо твірною основою: *гіпотеріоз, гіподинамія, гіпоксія, гіпоплазія, гіпосекреція, гіпотонія, гіпотрофія, гіпофункція*.

Префікси *гіпер-* та *гіпо-* вступають в один із видів системних зв'язків у мовній системі, а саме антонімічний зв'язок, що можна проілюструвати наступними прикладами: *гіперплазія – гіпоплазія, гіпертонія – гіпотонія, гіпертрофія – гіпотрофія, гіперфункція – гіпофункція* тощо.

Давній словотворчий формант спільнослов'янського походження *су-*, котрий позначає суміжність, у більшості випадків став частиною кореня внаслідок спрощення основи: *суглоб, судина, сукровиця, судома, супінатор, супровідний*.

1.5.4 Осново- та словоскладання

Одним із досить продуктивних способів українського словотворення медичної термінології є осново- та словоскладання. Терміни-композиції функціонують у

тісному зв'язку із системою словосполучень. Цей спосіб надає можливість точно характеризувати предмети та явища за кількома ознаками. При творенні складних і складених термінів використовуються як компоненти, що у мові вживаються як самостійні слова (акушер-гінеколог, адипозно-генітальний, нервово-м'язовий, шлунково-кишечний, внутрішньоклітинний, грудочеревний), так і компоненти, що самостійно не вживаються (-алгія, -генний, авто-, біо-, гастро-, гемато-, лейко-, osteo-). Терміни-композиції мають перевагу перед термінами-словосполученнями, оскільки вони більш економні та є словотвірною базою для творення похідних слів: *гематологія – гематолог – гематологічний*.

Терміни-композиції можна поділити на декілька груп за структурно морфологічними ознаками:

- а) складні терміни, що складаються з основ іменників, котрі поєднуються за допомогою інтерфіксів *o, e* (утворюються як терміни-іменники, так і прикметники): бронхопневмонія, бронхоспазм, венепункція, лімфовузол, грудочеревний, шлунковокишечний, сечостатевиий, трубнояєчниковий, язикоглотковий;
- б) складні терміни, що утворюються від атрибутивних словосполучень шляхом поєднання основ іменників та прикметників/прислівників за допомогою інтерфіксів *o, e* (утворюються терміни-прикметники): внутрішньосудинний, головномозковий, нирковокам'яний, щитоподібний, верхньощелепний, навколоплідний;
- в) складні терміни, що складаються з основ іменників, один з котрих має віддієслівне походження, які поєднуються за допомогою інтерфіксів *o, e* (утворюються як терміни-іменники, так і прикметники): кровообіг, кровопостачання, слинотеча, серцебиття, сечовиділення, кровоточивий, судинорозширювальний, судинноруховий, сполучнотканинний, сечовипускний;
- г) складні терміни, що утворюються від атрибутивних словосполучень шляхом поєднання прикметників (як правило, віддієслівного походження) та прислівників (утворюються терміни-прикметники): статевонезрілий, швидкоплинний.

Аналіз зібраного матеріалу свідчить про те, що достатньо продуктивним типом творення складних термінів у медичній термінології постає як поєднання запозичених компонентів (що можуть розташовуватись як в препозиції, так і в

постпозиції) з іменними основами (наприклад, аеро-, ало-, анемо-, ангіо-, біо-, бласто-, гетеро-, гомео-, дермато-, -ома, -логія тощо). За допомогою цих компонентів створюються словотвірні структури, що надають характер системності медичній терміносистемі. Ці компоненти можуть поєднуватися з будь-якою основою, але вони містять у собі певну постійну ознаку. За значенням ці терміноелементи можна поділити на декілька груп:

а) *компоненти, що характеризують предмет за його розмірами: акро-, макро-, мегало-, мікро-* (акроціаноз, акросклероз, акротизм, акрофобія, макроцефалія, макрогематурія, макрогірія, макродентія, мегалоглосія, мегалографія, мегаломастія, мегалоподія, мікростома, мікропсія, мікронекроз, мікроцефалія тощо);

б) *компоненти на позначення початку, зародження, походження та розвитку: біо-, бласто-, ембрі-, ген-, -генез, -гонія* (біогенний, біопсія, біостимулятор, біотонус, біодоза, біотомія, бластома, бластомікоз, бластомогенез, генетика, агонія, автогонія, ембріон, ембріогенез, ембріотроф, антропогенез тощо);

в) *компоненти на позначення різноманітності, чужорідності, неоднаковості: гетеро-, ало-, анізо-* (гетерогенний, гетероплазія, гетеропластика, гетеротрихоз, алокератопластика, алошкіра, алокортекс, аломієлотрансплантація, алоритмія, алотріофагія, анізорефлексія, анізокорія, анізоангіотонія, анізометропія, анізофорія, аніхозитоз тощо);

г) *компоненти на позначення повноти, однорідності, подібності, одиничності: гомо-, гомео-, моно-* (*гомеопатія, гомеостаз, гомогенізація, гомошкіра, гомокістка, гомопластика, гомотканина, гомохронний, моноартрит, монобрахія, мононеврит, монопарез, моноплегія, монотермія, монотонія* тощо). *монопарез, моноплегія, монотермія, монотонія* тощо).

1.5.5 Терміни- запозичення

Терміни, запозичені з латинської та грецької мов, як правило, представлені цілими групами різноманітних термінологічних систем. Українська медична термінологія, як і інші фахові, значною мірою базується на цих мовах. Існує декілька

способів утворення українських медичних термінів на основі латинських та грецьких запозичень:

1. *Терміни, що не мають українських аналогів і вживаються в тій самій граматичній формі, що і в античних мовах:* systema – система, trauma – травма, forma – форма, coma – кома, aorta – аорта, arteria – артерія, virus – вірус, camera – камера, zona – зона та ін.

2. *Українські відповідники, що мають латинську основу без флексії:* diagnosis – діагноз, symptoma – симптом, narcosis – наркоз, cana – канал, reflexus – рефлекс, parasitus – паразит, terminus – термін та ін.

3. *Латинські та грецькі терміни, що мають українізовану граматичну форму:* dosis – доза, operatio – операція, oculus – око, immunitas – імунітет, phalanx – фаланга (пальця) та ін.

Деякі терміни потрапили до української мови через латинські похідні: herbarium – гербарій (від herba – трава), vitaminum – вітамін (від vita – життя), mentalis – ментальний, розумовий, психічний (від mens – розум, думка) та ін. Значна кількість латинських термінів має рівнозначні українські відповідники: cor – серце, pulmo – легеня, hepax – печінка.

Дослідниками-термінологами зазначається, що історія та попередній досвід розвитку різних терміносистем, зокрема медичної, в українській мові вчать орієнтуватися на терміни професійного слововживання. Необхідно усвідомлювати важливість збереження латинських еталонних, інтернаціональних за формою та, головне, за значенням найменувань.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

У цьому розділі ми розглянули поняття «термінознавство» та «термін». Вияснили, що посприяло виникненню досить нової прикладної дисципліни в надрах лінгвістики. Визначили загальну мету термінознавства, якою є зробити процес утворення та вживання термінологічних найменувань більш керованими та сприяти раціоналізації професійного спілкування, взаєморозумінню фахівців.

Визначили, що таке «термінологія» та коли і де вперше з'явилося таке поняття як «термін». Також ми вияснили, що саме спричинило впровадження великої кількості нових термінологічних одиниць. Зокрема ми з'ясували у яких напрямках ведеться термінологічна робота в Україні та яким важливим для нас є знання термінологічного апарату. Ми відзначили те, що універсального визначення слова «термін» наразі відсутнє і кожен з науковців-лінгвістів дає своє визначення слову «термін», який має свої семантичні особливості та вимоги.

В цьому розділі ми не могли не згадати про такі поняття як «професіоналізми» та «номенклатурні позначення». Варто відзначити, що номени також мають певні ознаки, які допомагають виділити їх у складі спеціальної лексики.

В РОЗДІЛІ 1 ми висвітлили специфіку творення медичних термінів в українській мові. Чому саме так? Чому відразу ж було не розпочати з творення медичних термінів у китайській мові? Справа в тому, що китайська мова є досить специфічною для розуміння людей, котрі не займаються в сфері лінгвістики, та сама медична термінологіє є досить складною для тих, хто не працює в медичній сфері, тобто для основної маси читачів. Тому ми вирішили, що доцільніше було б розпочати з розкриття теми творення медичної термінології в українській мові, щоб потім розуміти як саме утворюються та функціують медичні терміни в китайській мові.

Тому, як було зазначено вище, в цьому розділі ми вияснили як утворюються медичні терміни в українській мові. Вияснили, що найпродуктивнішими є такі способи творення, як префіксальний та суфіксальний. Проте й інші способи термінотворення також є невід'ємними, це: префіксально-суфіксальний, осново- та словоскладання та терміни-запозичення, що мають за основу запозичення з латинської та грецької мов.

РОЗДІЛ 2 МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

У першому розділі ми розглянули такі поняття як термін, термінознавство, професіоналізми, номенклатурні позначення та їх роль в сучасній лінгвістиці. Також ми висвітлили специфіку утворення медичних термінів в українській мові. Нами було вирішено розпочати саме з української мови, щоб читачу було більше зрозуміло як утворюються медичні терміни в рідній мові, щоб потім більше поглибитися в термінотворення медичних термінів у китайській мові. Китайська мова дуже складна мова для розуміння українському читачеві, що вже казати про термінотворення медичних термінів. Медична сфера також дуже складна для розуміння, так як вона об'єднує в собі дуже багато спеціальностей.

Медична термінологія є дуже цікавою, проте зрозумілою тільки для тих, хто працює в цій сфері. А як щодо тих, хто не працює в медичній сфері та не має взагалі ніякого до неї відношення? Для вільних читачів наприклад? Для людей, які цікавляться медициною, але вона є для них досить важкою для розуміння.

В цьому розділі ми звернемо увагу на творення медичних термінів у сучасній китайській мові та порівняємо їх з творенням медичних термінів в українській мові.

2.1 Типи творення медичних термінів та їх роль у процесі розширення термінологічної бази сучасної китайської мови.

Як в українській мові, так і у китайській є певні способи творення медичних термінів. Найбільш часто вживаним способом творення є словоскладання. Цей тип словотвору полягає в поєднанні значущих мовних одиниць в одне слово. В китайській мові значущими мовними одиницями є односкладові слова. Це означає, що окремі ієрогліфи поєднуються та утворюють якість певне слово. Китайській мові притаманне використання двоскладових слів, так як вони є більш милозвучними та забезпечують правильну ритміку в реченні.

Виділяється п'ять типів граматичного зв'язку між елементами словоскладання:

1. атрибутивний зв'язок (перший елемент пояснює другий);
2. копулятивний зв'язок (елементи-слова є рівноправними);
3. дієслівно-об'єктний (перший елемент означає дію, що спрямована на поняття, яке описує другий елемент);
4. дієслівно результативний (другий елемент виражає результат, що наявний після виконання дії, яку виражає перший елемент);
5. суб'єктивно-предикативний (перший елемент виражає суб'єкт, а другий – стан суб'єкту, або дію, яку він виконує). 头痛 головний біль = 头 -голова + 痛 – біль (Семанс, 2007, с.107).

Процес утворення складних термінів відбувається за рахунок таких процесів:

1. З'єднання субстантивних елементів за атрибутивним типом зв'язку: «легенева область» 肺区 (легені 肺 + область 区), або ж наприклад « анемія» 贫血 (бідний 贫 + кров 血). Ця модель може використовуватися також для утворення термінів-словосполучень, наприклад: «радіотерапія» 放射治疗 (випромінювання 放射 + лікувати 治疗), тобто лікування опроміненням, що застосовується для онкохворих; « лімфатична система» 淋巴系统 (лімфа 淋巴 + система 系统).

Це одна з найбільш часто використовуваних словотворчих моделей в сучасній китайській мові (Солнцев, 1957, с. 90-92).

2. З'єднання ад'єктивних і субстантивних елементів за атрибутивним типом зв'язку: « еритроцит» 红细胞 (червоний 红 + клітина 细胞), тобто червоні клітини крові; «божевілля» 精神错乱 (дух 精神 + збентежений 错乱), тобто психічний розлад.

3. З'єднання вербального елемента з субстантивним елементом за атрибутивним типом зв'язку: « серцева недостатність» 心脏衰竭 (серце 心脏 + виснаження 衰竭);

4. З'єднання субстантивних елементів копулятивним типом зв'язку: «цитоплазма» 胞质 (клітина 胞 + властивості 质); «гострий кон'юнктивіт» 火眼 (вогонь 火+ очі 眼).
5. З'єднання ад'єктивних елементів за копулятивним типом зв'язку (з'єднання антонімічних, синонімічних або асоціативних елементів): «лихоманка» (холодний 寒+ жаркий 热); «гетерогенний» 异同 (різний 异 + однаковий 同); «товщина» 厚薄 (товстий 厚+ тонкий 薄); «густота» 密度 (щільність 密 + витрати 度).
6. З'єднання вербальних елементів за копулятивним типом зв'язку: «розрив» 破裂 (розрізати 破 + тріскатися 裂); «опік» 烫伤 (обпікатися 烫 + рана 伤); «депресія» 抑郁 (надавлювати 抑 + смуток 郁).
7. З'єднання вербального і субстантивного елементів за дієслівно -об'єктним типом зв'язку: «перев'язка» 换药 (змінювати 换 + ліки 药); «втрата крові» 失血 (втрачати 失 + кров 血); «діурез» 排尿 (випускати 排- + сеча 尿).
8. З'єднання субстантивного елемента з вербальним або ад'єктивних по суб'єктивно-предикативному типу зв'язку: «запаморочення» 头晕 (голова 头 + паморочитися 晕); «астма» 气喘 (повітря 气 + задихатися 喘) (Фролова, 2011, с.51).

2.2 Афіксація, як спосіб утворення медичних термінів у сучасній китайській мові

Як в українській, так і в китайській мові афіксація займає одне з найважливіших місць в способах утворення як медичних термінів, так і термінів з інших галузей. Цей спосіб словотворення полягає в додаванні до кореня слова різних частин, таких як префікси, суфікси, закінчення. Афікси відносять термін до певної категорії - виконавця, дії, властивості, процесу, предметності, характеру, якості (Фролова, 2011, с.60).

Протягом нашого дослідження було виявлено декілька найбільш поширених груп суфіксів, які використовуються для утворення медичних термінів у сучасній китайській мові.

Суфікс 皮 в медичній термінології сучасної китайської мови вказує на всі терміни, що пов'язані зі шкірою, хворобами шкіряного покриву, наприклад: 过敏性皮炎 (guòmǐn xìng píyán) алергічний дерматит; 特应性皮炎 (tè yìng xìng píyán) атопічний дерматит; 上皮瘤 (shàngpí liú) епітеліома; 干皮病 (gān pí bìng) ксеродерма (спадкове захворювання шкіри, що проявляється підвищеною чутливістю до ультрафіолетового випромінювання, передраковий стан шкіри); 皮 може також виступати в ролі префіксу, наприклад: 皮疹 (pízhěn) висип; 皮肤病 (pífū bìng) дерматоз; 皮脂溢出 (pízhī yìchū) себорея.

Суфікс 瘤 відіграє роль у творенні медичних термінів які пов'язані з пухлинними утвореннями та різними онкологічними хворобами. Наприклад 恶性肿瘤 (èxìng zhǒngliú) злоякісна пухлина; 侵袭性纤维瘤病 (qīnxí xìng xiānwéi liú bìng) агресивний фіброматоз; 纤维肉瘤 (xiānwéi ròuliú) фібросаркома; 血管肉瘤 (xiěguǎn ròuliú) ангіосаркома; 巨细胞肉瘤 (jù xìbāo ròuliú) гігантоклітинна саркома.

Префікси 非, 无, 不 також є обов'язковими в термінотворенні, вони вказують на відсутність якоїсь ознаки у терміні та зазвичай перекладаються префіксами не-, без-, а-, наприклад: 不孕不育 (bù yùnbù yù) безпліддя; 非典型 (fēidiǎn xíng) атипія; 无法操作 (wúfǎ cāozuò) неоперабельний; 不含乳糖 (bù hán rǔtáng) безлактозний.

Суфікс 肌 та 肉 пов'язані з утворенням термінів, що мають відношення до м'язів, або м'яких тканин, наприклад: 横纹肌 (héngwénjī) поперечносмугасті м'язи; 平滑肌 (pínghuáji) гладкі м'язи; 肉瘤 (ròuliú) саркома, в цьому слові 肉 виступає в ролі префіксу (саркома- різновид раку, вона утворюється саме зі сполучних, жирових та кісткових тканин).

Суфікс 性 утворює іменники, що означають характер, природу, властивість, відповідає українському «-ість»: 反应性 (fǎnyìng xìng) реактивність, 极性 (jí xìng) полярність, 变化性 (biànhuà xìng) мінливість, 长期性 (chángqī xìng) хронічність, 弹性 (tánxìng) еластичність, 变化性 (biànhuà xìng) варіабельність.

Напівсуфікс 剂 зазвичай вказує на термін, що позначає дозу(ліків), або засіб проти чогось, наприклад: 防腐剂 (fángǔ jì) антисептичний засіб, 利胆剂 (lì dǎn jì) жовчогінний засіб, 抗炎剂 (kàng yán jì) протизапальний засіб, 抗癌剂 (kàng ái jì) протираковий засіб, 抗血栓剂 (kàng xiě shuān jì) проти тромбозний засіб, 造影剂 (zàoyǐng jì) контрастна речовина, 细胞抑制剂 (xìbāo yìzhì jì) цитостатик.

Суфікси 下 та 上 відповідають українським префіксам –під, -над. Наприклад : 肾上腺 (shènsàngxiàn) наднирник, 锁骨下 (suǒgǔ xià) підключичний, 锁骨上 (suǒgǔ shàng) надключичний, також є суфікс 后 та 前, проте вони більше вказують на послідовність якоїсь дії, наприклад 术前 передопераційний, 术后 післяопераційний, 经前 передменструальний, 经后 постменструальний.

Напівсуфікс 炎 вказує на запальні процеси в організмі людини, і відповідає суфіксам в українській мові «-літ», та «-гіт», наприклад: 肺炎 (fèiyán) запалення легень, 结膜炎 (jié mó yán) кон'юнктивіт, 咽炎 (yānyán) фарингіт, 毛囊炎 (máonáng yán) фолікуліт, 气管炎 (qìguǎn yán) трахеїт, проте 肩关节发炎 (jiān guānjié fāyán) запалення плечового суглобу.

Напівсуфікси 机, 仪 та 器 утворюються терміни, що позначають різноманітні вимірювальні пристрої, апарати, наприклад: 血糖仪 (xiě táng yí) глюкометр, 脉搏血氧仪 (mài bó xuè yǎng yí) пульсоксиметр, 呼气测醉器 (hū qì cè zuì qì) алкометр, 超声检查仪 (chāoshēng jiǎnchá yí) апарат ультразвукового дослідження, 离心机 (líxīnjī) центрифуга.

Терміни, що позначають речовину, елемент утворюються завдяки суфіксу 素, який в свою чергу відповідає українським суфіксам «-ен», «-ін», «-он», «-лін», «-цин». 青霉素 (qīngméisù) пеніцилін, 雌激素 (cí jīsù) естроген, 阿霉素 (ā méi sù) доксорубіцин, 阿奇霉素 (āqíméisù) азитроміцин, 氨苄青霉素 (āniàn qīngméisù) ампіцилін, 两性霉素 (liǎngxìng méi sù) амфотерицин, 苄青霉素 (biàn qīngméisù) бензилпеніцилін.

Напівсуфікс 术 вказує на утворення термінів, що пов'язані з технічними навичками, або процедурами, наприклад: 手术 операція, 导管插入术 (dǎoguǎn chārù shù) катетеризація, 疝修补术 (shàn xiūbǔ shù) герніопластика (хірургічний метод лікування гриж, що складається з висічення утворення та створення умов для зміцнення черевної стінки з метою запобігання рецидиву), 皮肤成形术 (pífū chéngxíng shù) дермоластика(хірургічне втручання, завданням якого є відновлення дефекту ділянки шкіри. Необхідність у проведенні пластики шкіри виникає при хронічних шкірних захворюваннях, видаленні рубців, татуювань, новоутворень на шкірі), 小静脉切除术 (xiǎo jìngmài qiēchú shù) мініфлебектомія(безболісний метод видалення варикозних вен нижніх кінцівок будь-якого діаметру), 坏死组织切 (huàisǐ zǔzhī qiēchú shù) некректомія(висічення і видалення некротичних тканин).

Напівсуфікс 学 має також свою функцію в термінотворенні, відповідає українському суфіксу « -логія», наприклад: 肿瘤学(zhǒngliú xué) онкологія, 肾脏病学 (shènzàng bìng xué) нефрологія, 神经病学 (shénjīngbìng xué) неврологія, 血液学 (xiěyè xué) гематологія, 内分泌学 (nèifēnmì xué) ендокринологія, 病理形态学(bìnglǐ xíngtài xué) патоморфологія, 组织学 (zǔzhī xué) гістологія. Проте 流行病学(liúxíng bìng xué) епідеміологія, 病因学(bìngyīn xué) етіологія.

Напівсуфікс 科 вказує на відділення, або сектор: 牙科(yákē) стоматологія, 妇科(fùkē) гінекологія, 泌尿科(mìniào kē) урологія, 骨科(gǔkē) ортопедія.

Напівсуфікси 家, 师 утворюють групу термінів, що позначають певний вид діяльності: 妇科医师 fùkē yīshi) гінеколог, 泌尿科医师(mìniào kē yīshi) уролог, 骨科医师(gǔkē yīshi) ортопед, 肿瘤学家(zhǒngliú xué jiā) онколог, 血液学家(xiěyè xué jiā) гематолог, 内分泌学家(nèifēnmì xué jiā) ендокринолог, 组织学家(zǔzhī xué jiā) гістолог, 病理学家(bìng lǐxué jiā) патологоанатом.

Напівсуфікси 疗 та 法 вказують на тактику, спосіб та хід лікування хвороби: 处理算法(chǔlǐ suànfǎ) алгоритм лікування, 治疗策略(zhìliáo cèlüè) тактика лікування, 手术治疗(shǒushù zhìliáo) оперативне лікування, 化疗(huàliáo) хіміотерапія, 放射治

疗(fāngshè zhìliáo) променева терапія, 近距离放射治疗 (jìn jùlí fāngshè zhìliáo) брахітерапія, 综合化疗(zònghé huàliáo) поліхіміотерапія.

Напівсуфікс 血 утворює терміни, що безпосередньо пов'язані з кров'ю, наприклад: 血源性(xuè yuán xìng) гематогенний, 血红蛋白(xiěhóngdànbái) гемоглобін, 止血(zhǐxiě) гемостаз, 咯血(gēxuè) кровохаркання, 造血(zàoxiě) гемопоез, 血管源性平滑肌肉瘤(xiěguǎn yuán xìng pínghuájiǔ ròuliú) лейоміосаркома судинного походження, 小血管(xiǎo xiěguǎn) дрібні кровоносні судини, 血栓形成(xuèshuān xíngchéng) тромбоз.

2.3 Утворення термінів шляхом іншомовного запозичення.

Ще одним способом поповнення медичної термінологізації є запозичення лексики із іноземних мов. Є два типи іншомовних запозичень- фонетичне та семантичне. Фонетичне запозичення –це повне запозичення іншомовного слова зі збереженням його вимови, в китайській мові такі запозичення є популярними, наприклад: 阿司匹林 (āsīpǐlín) аспірин, 布洛芬(bùluòfēn) ібупрофен, 荷尔蒙(hè'ěrméng) – гормон, 维他命(wéitāmìng) вітамін, 爱泼斯坦病毒-巴尔(ài pō sītǎn bìngdú - bā'ěr) вірус Епштейна –Барр, 卡波西肉瘤(kǎ bō xī ròuliú) саркома Капоші, 李-弗拉美尼综合征(lǐ-fú lāměi ní zònghé zhēng) синдром Лі- Фраумені, 维尔纳综合征(wéi'ěr nà zònghé zhēng) синдром Вернера, 达卡巴嗪(dá kǎbā qín) дакарбазин.

Мовознавці Китаю називають таке запозичення «транслітерація без смислу», мається на увазі, що запозичене слово пишеться використовуючи китайські ієрогліфи, однак ці ієрогліфи відіграють лише фонетичну роль, але не передають значення поняття, яке вони називають, так наприклад 克隆(kèlóng) «клон», термін що фонетично подібний до свого оригіналу, однак ієрогліфічно, 克 – має значення «грам», «подолати перешкоду», а 隆 – «високий, випуклий, щедрий» (Чен Ман-Фей, 2006, с.1).

Також існує категорія напів-фонетичних запозичень – їх суть полягає в тому, що частина терміну виражена китайською мовою (ієрогліф чи декілька), а частина – іншомовними літерами, як правило англійськими. Такий тип запозичень утворився через те, що деякі медичні терміни в англійській чи латинській мові занадто довгі, і такий запозичений термін буде задовгим для вживання в сучасній китайській мові, для якої характерні двоскладові слова і вони ж є найбільш вживаними. Другою причиною є бажання залишити незмінною частину запозиченого терміну, але уточнити його, додавши китайське слово, чи декілька (Кубрякова, 1965, с. 58). Наприклад: X-光 (рентгенівські промені, від англ. X-ray), pH 值 – показник pH, A 型血 – група крові A, 致癌 C-kit 突变 – онкогенна мутація C-kit.

Виділяють також запозичені слова із незмінним графічним вираженням. Більшість таких іноземних слів - це скорочення англійських термінів. Оскільки не існує відповідного китайського перекладу назви, для зручності букви використовуються ті, ж що і у мові – донорі, для чіткого і швидкого написання (Иванов, 1972, с.56). Наприклад: CT - КТ (计算机断层扫描, Computer Tomography), MRI - МРТ(核磁共振成像, Magnetic Resonance Imaging), IQ (智商, Intelligence Quotient), DNA – ДНК (脱氧核糖核酸, Deoxyribonucleic Acid), ICU(重危抢救病室, Intensive Care Unit), ATP(三磷酸腺苷, Adenosine Triphate), TSH (促甲状腺激素, Thyrotropin hormone).

У китайській медичній термінології також присутні числівники, найчастіше вони застосовуються для вираження математичного підрахунку або в цифрових комбінаціях. Наприклад: моносомний диплоїд, 三星(sānxīng) чоловічі статеві органи (традиційна кит. мед.), 三焦(sānjiāo) три частини тіла (трад. кит. медицина), друга метафаза, 三叉神经(sānchā shénjīng) трійничний нерв, 二尖瓣(èr jiān bàn) двоствірчатий клапан серця (мітральний клапан), 二头肌(èr tóu jī) двоголовий м'яз, біцепс, 二球丙醇(èr qiú bǐng chún) димеркаптол, 六氯化苯(liù lù huà běn) гексахлоран, 三氯乙烷(sān lù yǐ wán) трихлоетан, 三角巾绷带(sānjiǎojīn bēngdài)

косинкова пов'язка, 四肢 (sìzhī) кінцівки, 四六风(sìliù fēng) правець немовлят, 二性畸形 (èr xìng jīxíng)гермафродитизм.

Терміни-дієслова, що виражають поняття, або процес. Такі терміни мають у складі дієслово, Наприклад: 造血 (zàoxiě) гемопоез, де ієрогліф 造 має значення «зробити», 免疫抑制 (miǎnyì yìzhì) імуносупресія, де слово 抑制 означає «гальмування» , тобто гальмування імунітету. Такі терміни викликають зацікавленість у лінгвістів та перекладачів та потребу у додатковому аналізі складових цих термінів, оскільки аналогів в іншій мові може і не бути.

2.4 Роль китайської народної медицини у термінотворенні сучасної китайської мови.

Китайська народна медицина стала однією з невід'ємних шляхів творення медичних термінів у сучасній китайській мові. Є немало понять чи слів, що переформувалися у терміни медичного вжитку у зв'язку з використанням та зацікавленістю у китайській народній медицині. Вони(терміни) настільки укоренилися у сучасній китайській медичній лексиці, що стали одночасно співіснувати у двох терміносистемах одночасно.

Енергія 气 є основним поняттям та провідною силою людського організму, так як ми існуємо завдяки внутрішній енергії, яка нами керує, керує нашим організмом, кожним хімічним процесом в нашому організмі. Все це можна легко пояснити: ми споживаємо їжу, їжа перетравлюється в шлунку, та розкладається на хімічні елементи, котрі в свою чергу перетворюються в чисту енергію, котра потрібна для нашого життя.

Якщо переглянути український переклад ієрогліфа 气, то можна побачити, що він має такі відповідники, як « газ, повітря, клімат, дим, сезон, енергія, гнів, запах» (БКРС). Китайсько - російський медичний словник, у розділі традиційної медицини надає наступне визначення: «Ци – 1) життєва енергія, поживна речовина, що протікає організмом, як наприклад есенція їжі і повітря, що вдихається; 2) функціональна діяльність організму –функції внутрішніх органів і

тканин». Отже сфера вживання даного терміну є розповсюдженою, і не закінчується тільки на медичній сфері, тобто «气» є загальноживаною лексичною одиницею.

Медичний термін 气 найчастіше має на увазі саме значення «дух». Для традиційної китайської медицини енергія 气 виступає у якості матеріального вираження Всесвіту (Овечкин 1991, с.1).

У китайській медицині – 气 це елемент, складова частина людини, що потрібен був для створення людського організму, а отже відіграє першочергову роль у підтриманні життєдіяльності людини, і є запорукою її здоров'я та благополуччя.

Здавна у Китаї китайська народна медицина була тісно пов'язана з китайською філософією. Проте і сьогодні китайська філософія має своє коріння та не втратила своєї сили та участі у творенні китайської медицини загалом, як народної так і західної. Всім відомі 5 стихій світу: земля, дерево, вогонь, вода та метал. Китайці вірили і вірять сьогодні, що ці 5 стихій були основними у створенні людського організму. Енергія 气 одна з провідних елементів, 气 повинно бути в балансі, адже нестача, або надлишок енергії пагубно впливає на організм людини. Наприклад 气 нирок, або серця позначає їх життєву функцію та працездатність, нестача цієї енергії при водить до хвороб , що стосуються цих органів. Якщо енергії забагато, то згідно з китайськими вченнями в цих органах виникає запалення, а де є запалення, потім можуть утворюватися пухлини різноманітного походження, як доброякісні, так і злоякісні.

До термінологічної системи сучасної, або як називають її китайці західної медицини увійшли терміни, що утворилися завдяки цьому елементу, наприклад: 气质 (qì zhì) темперамент, 支气管炎(zhīqìguǎn yán) бронхіт, 压缩空气病 (yāsūo kōngqì bìng)– кесонна хвороба, 支气管哮喘(zhīqìguǎn xiào chuǎn) бронхіальна астма.

Термін 水 , основне значення цього ієрогліфа «вода», проте він також зробив свій внесок в утворення медичних термінів та фармакологічних термінів, для позначення певних речовин. Наприклад, 灌水(guàn shuǐ) лікувальний душ, 红药水

(hóng yào shuǐ) меркурохром, 口水(kǒu shuǐ) слюна, 疏水性(shūshuǐ xìng) гідрофобія, 水毒性(shuǐ dúxìng) гідротоксикація, 脱水休克(tuōshuǐ xiūkè) дегідратаційний шок.

Термін 肉 – здавна мав декілька перекладів і позначав м'язи, м'якоть фруктів. У медицині дане слово також не зовсім однозначне. В деяких термінах воно позначає жир, у деякій – м'язи, в третіх – сполучна тканина, в четвертих – плоть, тобто шкіра та м'язи. Через це для адекватного перекладу терміну перш за все свої здогадки варто базувати на контексті, а також великою поміччю буде знання із якої саме області медицини виходить термін, що зустрівся. Плюсом можна вважати той факт, що не дивлячись на той факт, що слово 肉 - є також одиницею загальноживаної лексики, з медичними термінами їх важко сплутати, через більш комплексу структуру терміну (Хоречко, 2014, с.3). Наприклад: 肉瘤(ròuliú) саркома, 肌肉(jīròu) м'язи, 肉中毒(ròu zhòngdú) ботулізм, 肉疙瘩(ròu gēda) гіпертрофічний рубець, 肉癭(ròu yǐng)токсичний зоб, 肉芽(ròuyá) грануляція, рубцювання, 腐肉(fǔròu) мертві тканини.

2.5 Методи дослідження структурних та функційних особливостей медичних термінів в сучасній китайській мові.

При написанні нашої роботи ми вирішили використати певні методи дослідження структурних та функційних особливостей медичних термінів, а саме: метод суцільної вибірки, метод компонентного аналізу, метод зіставного аналізу, а також метод кількісних підрахунків.

Зазвичай **метод суцільної вибірки** використовується у лінгвістичних дослідженнях, щоб представити теоретичні положення на прикладі мовних одиниць, що були зібрані з деяких автентичних текстів відповідної тематики, в нашому випадку з медичної тематики. В нашому лінгвістичному дослідженні в якості бази для пошуку та аналізу медичних термінів в СКМ(сучасної китайської мови) ми вибрали саме анотації з медичних препаратів, так як це набагато цікавіше та доречніше, ніж використовувати, наприклад різні наукові статті, або розділи в книгах по анатомії

людини. В анотаціях є також досить багато медичних термінів для подальшого аналізу. З нашого власного пошукового досвіду було відмічено те, що на відміну від тих же наукових статей чи просто статей на медичну тематику кількість медичних термінів у анотаціях дуже перевищувала. Також в цих анотаціях представлено не лише терміни на медичну тематику, там також наявні терміни з області фізіології, хімії, фармакології, що дає нам змогу провести більш детальне та обґрунтоване дослідження і отримати більш конкретні результати, що підходять найбільше до мети нашого пошуку та аналізу даного лінгвістичного явища.

У ході нашого дослідження нами також було вирішено відібрати анотації до лікарських засобів в яких немає термінів, що належать до терміносистеми китайської народної медицини, проте, якщо в нашому дослідженні будуть присутні деякі терміни з КНМ, то це свідчитиме про те, що ці терміни з часом все таки перешли до сучасної(західної) медичної терміносистеми китайської мови.

Метод компонентного аналізу є найбільш вживаним та найбільш цінним в різних лінгвістичних дослідженнях китайської мови. За допомогою даного методу дослідження ми можемо розділити певне слово, в нашому випадку медичний термін на декілька частин, тобто сем, щоб виявити особливість даного терміну та віднести його до тієї чи іншої групи. Особливо актуальним даний метод дослідження є для розбору термінів китайської мови, оскільки найчастіше китайські терміни є словами двоскладовими або трискладовими, і кожен зі складів наділений семантикою, тобто має значення. Для того щоб визначити яким шляхом був утворений термін дуже доречно його спочатку розділити на складові частини з метою проведення подальшого їх аналізу (Арнольд, 1991, с.51).

Існує декілька правил і етапів проведення компонентного аналізу. У нашому дослідженні був проведений повний компонентний аналіз термінологічних одиниць у декілька етапів. *Етап перший* – нами було дібрано лексичні одиниці для аналізу. *Етап другий*, нами було опрацьовано як тлумачні, так і двомовні філологічні словники, з метою поділу лексичних одиниць на семи. *Етап третій*, виокремлені семи було опрацьовано та проаналізовано на рахунок їх семантичного

значення, а лексичні одиниці було досліджено на предмет частини мови, якою вони являються (Цветков, 1984, с.70).

Метод зіставного аналізу являє собою сукупність прийомів дослідження й опису мови шляхом її системного порівняння з іншою мовою (у нашому випадку українською мовою) і має на меті виявити специфіку досліджуваної мови на тлі спільних та відмінних рис. (Кочерган, 2006, с.77). Даний метод більшою мірою спрямований на виявлення відмінних рис в мовах, що порівнюються, хоча і не ігнорує їх спільних рис. Варто звернути увагу, що на відміну від порівняльно-історичного методу, метод зіставного аналізу використовується для виявлення відмінних рис мовної форми вираження та змістовного наповнення термінів, їх структурних компонентів (Вакуленко, 2013, с.22). У нашому дослідженні цей метод був застосований на етапі порівняння медичних термінів сучасної китайської мови з термінами медичної сфери української мови.

Кількісний аналіз, який полягає в розрахунку дібраних до аналізу медичних термінів з анотацій до медичних препаратів та дозволяє нам з'ясувати, який тип творення термінів є найбільш продуктивним, а який майже не використовувався. Цей метод ми використали в самому кінці нашого дослідження, оскільки він є «підсумком» нашого дослідження. У лінгвістиці він використовується для того, щоб ми могли прослідкувати частоту вживання конкретного лінгвістичного явища та виявити кількісне співвідношення лінгвістичних одиниць, що досліджуються.

В нашому дослідженні ми провели кількісний аналіз термінологічних одиниць за способом їх утворення. За допомогою програми Microsoft Excel ми провели обчислення та аналіз медичних термінів з вибраних нами анотацій до медичних препаратів(анотації ви можете знайти у додатку до нашого дослідження). Дані оформлені у відсотковому відношенні від загального числа термінів, що були відібрані нами для аналізу.

Отже, за допомогою вищеописаних нами методів ми мали змогу доцільно відібрати термінологічні одиниці для аналізу, проаналізувати їх на різних рівнях, опрацювати отримані дані та виконати обчислення, що дало нам змогу не тільки

описати найбільш популярні види утворення медичних термінів, а ще і дізнатися який конкретно є найпродуктивнішим.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

У другому розділі ми розглянули типи творення медичних термінів у сучасній китайській мові. Продемонстрували, що такий тип словотвору, як *словоскладання* є найбільш уживаним та полягає в поєднанні значущих мовних одиниць в одне слово. Виділили п'ять типів граматичного зв'язку між елементами словоскладання: *атрибутивний зв'язок*, це зв'язок у якому перший елемент слова пояснює другий. *Копулятивний зв'язок* полягає у тому, що елементи слова є рівноправними. У *дієслівно-об'єктному* типі перший елемент означає дію, що спрямована на поняття, яке описує другий елемент. *Дієслівно результативний* полягає у тому, що другий елемент виражає результат, що наявний після виконання дії, яку виражає перший елемент. *Суб'єктивно-предикативний* тип, де перший елемент виражає суб'єкт, а другий – стан суб'єкту, або дію, яку він виконує.

Також ми ознайомилися з такими процесами утворення термінів, як: *з'єднання субстантивних елементів за атрибутивним типом зв'язку*, також відзначимо, що ця модель може використовуватися для утворення термінів-словосполучень. *З'єднання адєктивних та субстантивних елементів за атрибутивним типом зв'язку*; *з'єднання вербального елемента з субстантивним елементом за атрибутивним типом зв'язку*, а також ще такі процеси, як *з'єднання субстативних елементів копулятивним типом зв'язку*; *з'єднання адєктивних елементів за копулятивним типом зв'язку*; *з'єднання вербального і субстантивного елементів за дієслівно -об'єктним типом зв'язку*; *з'єднання субстантивного елемента з вербальним або адєктивних по суб'єктивно-предикативному типу зв'язку*.

У РОЗДІЛІ 2 ми розглянули такі типи утворення медичних термінів, як : **афіксація**, тобто спосіб який полягає в додаванні до кореню слова різних частин, таких як суфікс, префікс та закінчення. Протягом дослідження ми виявили декілька найбільш поширених суфіксів та префіксів, що найчастіше використовувалися для

термінотворення. **Утворення медичних термінів шляхом іншомовного походження**, тобто запозичення лексики з інших мов, у цьому способі термінотворення найбільш популярним є *фонетичне запозичення*, тобто запозичення іншомовного слова зі збереженням його вимови. Маємо доповнити, що існує категорія напів-фонетичних запозичень, суть яких полягає в тому, що частина терміну виражена китайською мовою, а частина іншомовними літерами, здебільшого це англійські літери. Є також запозичені слова з незмінним графічним вираженням, більшість з них це скорочення англійських слів.

Відмітимо, що є такий спосіб творення термінів, що базується на наявності числівника, найчастіше вони використовуються для вираження математичного підрахунку, або в цифрових комбінаціях.

В ЦЬОМУ РОЗДІЛІ ми також приділили увагу китайській народній медицині. Незважаючи на те, що наше дослідження базується на медичних термінах західної медицини, не можна не відзначити роль китайської народної медицини у термінотворенні, адже деякі терміни, які застосовуються у сучасній медичній термінології утворилися саме з термінології народної китайської медицини.

Як підсумок, хочеться зазначити які саме методи дослідження медичних термінів ми використали у нашому дослідженні. **Метод суцільної вибірки** ми використали, щоб представити теоретичні положення на прикладі медичних термінів, що були відібрані нами з анотацій до медичних препаратів. Нами було також використано **метод компонентного аналізу** за допомогою якого ми розділяли слова-терміни на семи, щоб виявити їх особливість та віднести до тієї чи іншої групи. **Метод зіставного аналізу** в нашому дослідженні було використано для порівняння та зіставлення медичних термінів сучасної китайської мови та української.

Метод, який ми використали в кінці нашого дослідження- це метод кількісного аналізу. Він полягав у розрахунку дібраних до аналізу медичних термінів з анотацій медичних препаратів різного при значення та дозволив нам з'ясувати який тип творення медичних термінів був найбільш продуктивним, а який майже не використовувався. Нами було вперше випробувано програму Microsoft Excel, в якості

допоміжного обчислювального способу. Обчислення було представлено у відсотковому співвідношенні.

Всі анотації до медичних препаратів ви можете переглянути в додатку після нашого дослідження.

РОЗДІЛ 3. ОСОБЛИВОСТІ УТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СУЧАСНОЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

В попередніх розділах ми розглянули теоретичні засади такого лінгвістичного явища, як «термін», його особливості та загальні вимоги, щодо самого поняття «термін». А також ми надали увагу та розглянули такі явища, як професіоналізми та номенклатурні позначення, що відносяться до лексики спеціального вжитку.

Ми вияснили та розібрали на чому базуються медичні терміни в українській мові, продемонстрували шляхи та способи творення медичних термінів в українській мові та шляхи та способи творення медичних термінів в китайській мові для того щоб потім їх порівняти та виявити спільні та відмінні риси в їх утворенні та функціюванні.

В цьому розділі ми продемонструємо особливості утворення та функціювання медичних термінів на практичному рівні. Ми відібрали 10 анотацій до лікарських засобів та проаналізували 440 медичних термінів, щоб виявити особливості їх утворення та функціювання. А також порівняємо способи творення цих термінів з медичними термінами в українській мові та виявимо спільні та відмінні риси способів їх утворення та функціювання.

3.1 Анотації до медичних термінів та деякі вимоги щодо їх відбору.

В нашому дослідженні ми проаналізували 10 анотацій до лікарських препаратів різноманітного функціювання, тобто медичні препарати широкого спектру використання. Ми відібрали лише ті медичні препарати, що використовуються саме сьогодні в КНР для лікування хворих та препарати, що було ухвалено фармакологічними компаніями. Для відбору анотацій нами було висунуто деякі вимоги:

1. Препарат повинен бути віднесеним до класифікації «західних» медичних препаратів.
2. Препарат має мати позначку «CFDA», тобто він має бути перевіреним та протестованим фармакологічними установами КНР.

3. Препарат має бути першого, або другого покоління.
4. Препарат не повинен бути застарілим, та не має відноситися до препаратів китайської народної медицини.
5. Препарат не має бути віднесеним до БАДів.

Проаналізовані нами препарати були широкого спектру використання, що дозволило нам отримати велику кількість термінологічних одиниць для подальшого аналізу. Нами було відібрано препарати для лікування онкологічних хворих, ліки для лікування інфекцій дихальної системи, сечовивідної, кров'яної. Також ми відібрали препарати які входять для замісної терапії, наприклад лікування гіпотиреозу таким препаратом, як левотироксин. Препарати для лікування опорно-рухової системи, травної та сечовивідної. Препарати для лікування хвороби шкіри та інше.

Ще раз хочеться додати, що всі препарати було знайдено та відібрано на сайті urk.39.net. За допомогою зручного інтерфейсу відшукати потрібні препарати було дуже легко та зручно. Відібрані нами анотації ви можете знайти у Додатку А.

Спочатку ми переклали анотації на українську мову та створили глосарій для детального та зручного аналізу, потім ми розділили всі терміни на певні групи за способом їх утворення. Обчислення ми вели самостійно. Всі способи творення термінів, що ми проаналізували в нашій роботі було описано раніше в розділі 2, це такі способи творення, як: афіксація, термінологізація, іншомовні запозичення(а саме фонетичні запозичення), словоскладання та аббревіація.

Після всіх обчислень нами було обрано спосіб, що найбільше використовувався для створення термінів.

3.2 Афіксація та словоскладання як один з найбільш продуктивних способів творення медичних термінів в сучасній китайській мові.

Після того, як ми проаналізували всі терміни з дібраних нами анотацій, було виявлено, що такі способи творення термінів, як афіксація та словоскладання виявилися найпродуктивнішими у нашій роботі.

Шляхом словоскладання було утворено різні за значенням та функцією слова. Вони зазвичай носять дескриптивний характер, тобто складові частини слова пояснюють один одного, чи описують саме значення утвореного терміну:

Таблиця 3.1

розчин	解决方案
ін'єкція	注射
рецепт	食谱
показання	适应症
протипоказання	禁忌
інгредієнт	成分
інфузія	输液
симптом	症状
побічний ефект	不良反应
рецидив	复发
перорально	口头
стерильна вода	无菌水
свербіж	痒
задишка	呼吸困难
препарат	准备
втрата апетиту	食欲不振
анорексія	厌食症
кровотеча	流血
перфорація	穿孔
запаморочення	头晕
сонливість	睡意
збудження	励磁
жовтяниця	黄疸
кропив'янка	荨麻疹
анамнез	既往史
інвалід	禁用
інструкція	操作说明
вітіліго	白癜风
препарат місцевої дії	本地药物
краплі очні	眼药水
повіки	眼皮
лейкоцити	白细胞

гематурія	血尿
проказа	麻风
старіння	老化
пітливість	出汗
втрата ваги	減肥
діабет	糖尿病
всмоктування	吸收
середній отит	中耳炎
некроз	坏死

В нашому дослідженні найбільший інтерес визвали саме терміни, які було утворено за допомогою афіксації. В ході нашого дослідження було виявлено, що такий спосіб утворення виявився найпродуктивнішим.

1. Афікс 炎, утворює терміни, що вказують на запальні процеси в організмі людини. В українській мові є певні відповідники, це суфікси «-тит», «-їт»:

Таблиця 3.2

перитоніт	腹膜炎
ендокардит	心内膜炎
тромбофлебіт	血栓性静脉炎
коліт	结肠炎
остеоартрит	骨关节炎
подагричний артрит	痛风性关节炎
ревматоїдний артрит	类风湿关节炎
теносиновіт	腱鞘炎
бурсит	滑囊炎
бактеріальний кон'юнктивіт	细菌性结膜炎
дакріоцистит	泪囊炎
бронхіт	支气管炎

гострий бронхіт	急性支气管炎
хронічний бронхіт	慢性支气管炎
пневмонія	肺炎
цистит	膀胱炎
пієлонефрит	肾盂肾炎
нефрит	肾炎
простатит	前列腺炎
епідідиміт	附睾炎
уретрит	尿道炎
флебіт	静脉炎
трахеїт	气管炎
середній отит	中耳炎
синусит	鼻窦炎
вагініт	阴道炎
мукозит	粘膜炎
гепатит	肝炎
хронічний персистуючий гепатит	慢性迁延性肝炎
хронічний лімфоїдний тиреоїдит	慢性淋巴性甲状腺炎

2. Афікси 菌 та 染 перекладаються ,як «бактерія», «інфекція» та мають український суфікс- відповідник «-кок». Зазвичай утворюють терміни, що позначають різного роду інфекції та інфекційні захворювання людини:

Таблиця 3.3

бактерія	细菌
інфекції сечовивідних шляхів	尿路感染

хвороботворні бактерії	病原菌
інтраабдомінальні інфекції	腹腔内感染
тазові інфекції	盆腔感染
гінекологічні інфекції	妇科感染
анаеробні бактерії	厌氧菌
змішані аеробні інфекції	混合需氧菌感染
анаеробні інфекції	厌氧菌感染
патогенні бактерії	病原菌
вторинна інфекція	继发感染
грампозитивні бактерії	革兰氏阳性菌
негативна флора	阴性菌群
стафілокок	葡萄球菌
піогенний стрептокок	化脓性链球菌
гемолітичний стрептокок	溶血性链球菌
ентерокок	肠球菌
пневмокок	肺炎球菌
кишкова паличка	大肠杆菌
цитробактер	柠檬酸杆菌
синьогнійна паличка	蓝火杆菌
гемофільна паличка	嗜血杆菌
бактеріальна дизентерія	细菌性痢疾
інфекція сальмонельозного черевного тифу	伤寒沙门氏菌感染
кандидоз	念珠菌病
<i>Haemophilus duke</i>	杜克嗜血杆菌
<i>Haemophilus influenzae</i>	嗜血杆菌流感
<i>Moraxella catarrhalis</i>	粘膜炎莫拉菌
<i>Bacteriodes fragilis</i>	脆弱的细菌
<i>Clostridium perfringens</i>	梭菌突围
<i>Peptostreptococcus</i>	消化链球菌
<i>Fusobacterium necrosis</i>	坏死梭杆菌
<i>Propionibacterium acnes</i>	痤疮丙酸杆菌
<i>Chlamidia trachomatis</i>	沙眼衣原体
<i>Treponema pallidum</i>	苍白密螺旋体
<i>Mycoplasma pneumoniae</i>	肺炎支原体

3. Афікс 药 не має чіткої позиції та може стояти як на початку так і в кінці слова. Він утворює групу термінів, що позначають ліки, лікарські засоби та препарати:

Таблиця 3.4

ліки	药物
протизапальний засіб	消炎药
антидіабетичний засіб	降糖药
антигіпертензивний препарат	降压药
місцевий препарат	本地药物
дерматологічний препарат	皮肤科用药
протипухлинні засоби	抗肿瘤药
передопераційний препарат	术前用药
симпатоміметичні засоби	拟交感神经药
трициклічний антидепресант	三环类抗抑郁药
оральні контрацептиви	口服避孕药

4. 癌 та 瘤 афікси , що утворюють терміни, які вказують на різного роду онкологічні захворювання. Слід зазначити, що дані терміни з 癌+ частина тіла до якої він має відношення буде перекладатися як «рак.....», а 瘤 + частина тіла буде перекладатися за допомогою українського суфіксу «-ома»:

Таблиця 3.5

рак печінки	肝癌
рак стравоходу	食道癌
рак шлунку	胃癌
асцитна карцинома Ерліха	艾氏腹水癌
саркома	肉瘤
солідний тип раку печінки	实体型肝癌
плоскоклітинний рак	鳞状细胞癌
злякисна пухлина	恶性肿瘤
рак щитовидної залози	甲状腺癌

5. 性 суфікс , що позначає природу, або характер та властивість. Зазвичай перекладається суфіксом «-ість», але не завжди:

Таблиця 3.6

тромбофлебіт	血栓性静脉炎
еозинофілія	嗜酸性粒细胞增多
нефротоксичність	肾毒性
хибнопозитивна реакція	假阳性反应
активна апептична виразка	活动性消化性溃疡
фоточутливість	光敏性
токсичність	毒性
ЗПСШ	性病
перехрестна резистентність	交叉耐药性
генотоксичність	遗传毒性
репродуктивна токсичність	生殖毒性
канцерогенність	致癌性

6. Афікс 抗 – перекладається як префікс «-проти», «анти», або суфіксом «-цид»:

Таблиця 3.7

аміноглікозитні антибіотики	氨基糖甙类抗生素
антикоагулянт	抗凝物
резистентність	反抗
трициклічний антидепресант	三环类抗抑郁药

7. Напівсуфікс 症 утворює терміни, що позначають «захворювання». Зазвичай на українську мову ці терміни перекладаються за допомогою суфіксів «-нія», «-ія», «-оз», «-сис»:

Таблиця 3.8

сепсис	败血症
лейкопенія	白细胞减少症
тромбоцитопенія	血小板减少症
анорексія	厌食症
нейтропенія	中性粒细胞减少症
гіперкаліємія	高钾血症
післяопераційний синдром	术后综合症

8. Напівсуфікс 病 знаходиться зазвичай у постпозиції і має значення «хвороба». Утворює досить немаленьку групу термінів:

Таблиця 3.9

спондилоартропатія	脊柱关节病
аутоімунні захворювання	自身免疫性疾病
псоріаз	银屑病
T-клітинні захворювання	T 细胞疾病
ревматоїдні захворювання	类风湿病
жовчнокам'яна хвороба	胆结石病
кретинізм	克汀病
діабет	糖尿病
ЗПСШ	性病
кандидоз	念珠菌病
хвороба Лайма	莱姆病

9. Напівсуфікс 痛 позначає також хворобу, але за даними нашого аналізу цей напівсуфікс більше призначений для утворення термінів, що виражають «біль»:

Таблиця 3.10

біль у суглобах	关节疼痛
біль у плечі	肩部疼痛
міалгія	肌痛
головний біль	头痛
біль після фізичних навантажень	运动后疼痛
госрий біль	急性疼痛
легкий біль	轻度疼痛
помірний біль	中度疼痛
артралгія	关节痛
подагра	痛风

10. Напівсуфікс 素 позначає речовину та елемент. На українську мову такі терміни перекладаються за допомогою суфіксів «-ин», «-ін»:

Таблиця 3.11

цефалоспорин	头孢菌素
пеніцилін	青霉素
аміноглікозидні антибіотики	氨基糖甙类抗生素
декумарин	去香豆素
інсулін	胰岛素
гормон	激素
кліндаміцин	克林霉素
циклоспорин	环孢菌素
тимозин	胸腺素
поліпептидний гормон	多肽激素
левотироксин	左旋甲状腺素
тиреоїдні гормони	甲状腺激素
тиреотропний гормон	促甲状腺激素
азитроміцин	阿奇霉素
еритроміцин	红霉素
гепарин	肝素

11. Афікс 剂 не є самостійним, він може застосовуватися тільки у поєднанні з іншими лексичними одиницями. Зазвичай означає «дозу», чи «засіб»:

Таблица 3.12

дозування	剂量
доза	
діуретик	利尿剂
лінімент	擦剂
фармацевт	药剂师
плацебо	安慰剂

12. Сам по собі ієрогліф 心 означає «серце». Проте що стосується утворення термінів, то він позначає також і хвороби, що пов'язані з серцем:

Таблица 3.13

ендокардит	心内膜炎
аритмія	心律失常
тяжка серцева недостатність	严重的心力衰竭

тахіаритмія	心动过速
інфаркт міокарда	心肌梗塞
ішемія міокарда	心肌缺血
серцевий глікозид	强心甙
серцево-судинна система	心血管系统

13. Суфікс 血 утворює терміни, що тим чи іншим способом пов'язані з кров'ю:

Таблиця 3.14

сепсис	败血症
тромбофлебіт	血栓性静脉炎
артеріальна гіпотензія	动脉低血压
тромбоцитопенія	血小板减少症
анемія	贫血
кровотеча	流血的

14. Афікси 多 та 少 утворюють терміни, що вказують на кількість, виражаються на українській мові префіксами «полі», «мульти», або суфіксом «-ія»:

Таблиця 3.15

еозинофілія	嗜酸性粒细胞增多
лейкопенія	白细胞减少症
олігурія	少尿
ексудативна мультиформнаеритема	渗出性多形红斑
надмірне виділення жовчі	胆汁分泌过多
мультирезистентність	多重耐药

15. 用 вказує на певну дію яку виконує той чи інший термін, зазвичай це стосується термінів, що позначають той чи інший «препарат», або взаємодію препаратів:

Таблиця 3.16

взаємодія	相互作用
фармакологічна дія	药理作用
жарознижувальна дія	解热作用

інвалід	禁用
гіпотензивна дія	降压作用
спазмолітична дія	解痉作用
болезаспокійлива дія	止痛作用
бактеріостаз	抑菌作用
фотосенсибілізація	光敏作用

16. Афікс 皮 утворює терміни, що мають відношення до шкіри, захворювань шкірного покриву:

Таблиця 3.17

висипання	皮疹
лущення шкіри	皮肤脱皮
почервоніння шкіри	皮肤发红
повіки	眼皮
кора надниркових залоз	肾上腺皮质
дерматит	皮炎
шкірний склероз	皮肤硬化症
внутрішньошкірна проба	皮内试验

17 治疗 Зазвичай вказує на спосіб або дію. Перекладається на українську мову словом «терапія»:

Таблиця 3.18

допоміжна терапія	辅助治疗
променева терапія	放射治疗
замісна терапія	替代疗法
супресивна терапія	抑制疗法

3.3 Абревіації, як один зі способів утворення медичних термінів в сучасній китайській мові.

Абревіація- один зі способів утворення медичних термінів в сучасній китайській мові. Незважаючи на те, що частка цих термінів є досить малою, проте їх роль вкрай важлива. Використання термінів, що утворилися цим шляхом є досить зручним та інформативним для медичного персоналу різних країн. Такі загальновідомі абревіації , як наприклад ДНК, або ж МРТ є досить поширеними в багатьох країнах. Під час нашого дослідження було виявлено також немало таких термінів. Ми представили їх у нашій роботі в українському варіанті, англійському з повним розшифруванням на українській мові та в повній назві китайською мовою.

Скорочення грають не менш важливу роль в утворенні медичних термінів. Вони можуть мати дуже довгу назву, однак для зручності в китайській мові їх подають у вигляді скорочень, що містять у собі літеру англійського алфавіту та слово чи термін китайською мовою. Вони представлені у таблиці нижче після слова доповнення.

Таблиця 3.19

АЛТ/ ALT (Аланинамінотрансфераза)	谷丙转氨酶
АСТ/ AST (Аспаратамінотрансфераза)	天冬氨酸转氨酶
ЛФ / SHF (Лужна фосфатаза)	碱性磷酸酶
ЛДГ/ LDH (Лактатдегідрогеназа)	乳酸脱氢酶
АСК /BUN(Азот сечовини в крові)	血尿素氮
ДНК/ DNA (Дезоксирибонуклеїнова кислота)	脱氧核糖核酸
ДДІ/DDI (аналіз плазми на Д-дімери)	D-二聚体分析
ТТГ/ TSH (тиреотропний гормон)	促甲状腺激素
ЗПСШ/ STD (захворювання, що передаються статевим шляхом)	性病
Доповнення	

інтервал QT	QT 间期
A-редуктаза	A-还原酶
T-лімфоцити	T 淋巴细胞
T- клітинні захворювання	T 细胞疾病
M- фаза	M 相
ДНК-гіраза	DNA 旋转酶
Cr у сироватці крові	血清中的 C-反应蛋白
β-лактамаза	β-内酰胺酶
ph	氢指示剂

3.4 Термінологізація, як один зі способів утворення медичних термінів.

Як було згадано раніше у нашому дослідженні явище термінологізації притаманне багатьом термінологічним системам різних мов. Воно полягає в тому, що слова з лексики загального вжитку трансформуються в слова якоїсь конкретної термінологічної системи. Загалом, терміни, що були створені шляхом термінологізації мають описовий характер, зокрема вони найчастіше описують процес, який виконує пристрій, або поняття, яке цей процес пояснює (Тимофеев, 1969, с.3). Варто зазначити що процес термінологізації найчастіше проходять слова-іменники, оскільки вони складають велику частину термінології, однак є і випадки термінологізації дієслів та прикметників, оскільки термінологічна система має давати змогу вираженню різних граматичних та семантичних відносин між науковими поняттям (Исаенко, 1957, с. 14).

Таблиця 3.20

рецепт	食谱
показання	适应症
чутливий	敏感的
блокувати	堵塞
мікроворсинки	微绒毛
каламутність	浊度
токсичність	毒性

всмоктування	吸收
чутливість	灵敏度
гігроскопічний	吸湿的
коригувати	调整
кліренс	清除
протипоказання	矛盾
взаємодія	相互作用
концентрація	专注
пригнічення	压迫
розтягнення	伸展
препарат	准备
збудження	励磁
ефективність	效率
схильність	倾向
послаблювати	放松
підвищувати	增加
понижувати	降低
посилювати	加强
інструкція	操作说明
ефект	影响
герметичність	松紧度
властивість	财产
резистентність	反抗
пригнічувати	压迫

3.5 Фонетичні запозичення, як один зі способів утворення медичних термінів в сучасній китайській мові.

Фонетичні запозичення є досить популярним способом творення медичних термінів. Він полягає у повному або частковому збереженні вимови іншомовного запозиченого слова. Мовознавці Китаю називають такі запозичення «транслітерацією без сенсу», так як ієрогліфи, що використовуються не передають якогось смислу, а просто відіграють фонетичну роль. В нашому дослідженні ці фонетичні запозичення є здебільшого назвами медичних препаратів.

Таблиця 3.21

цефокситин	头孢西丁
тіофен	噻吩
лідокайну гідрохлорид	盐酸利多卡因
ацетамінофен	对乙酰氨基酚
фуросемід	呋塞米
верапаміл	维拉帕米
ніфедипін	硝苯地平
дигоксин	地高辛
норкатадин	去甲卡他定
синдром Гійена- Барре	吉兰-巴利综合征
карбамазепін	卡马西平
азитроміцин	阿奇霉素
цетиризин	西替利嗪
зидовудин	齐多夫定
циметидин	西咪替丁
варфарин	华法林
флуконазол	氟康唑
індинавір	茚地那韦
мідазолам	咪达唑仑
нелфінавір	奈非那韦
рифабутин	利福布丁
терфенадин	特非那定
хвороба Лайма	莱姆病

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 3

У цьому розділі ми продемонстрували особливості утворення та функціонування медичних термінів на практичному рівні. Ми відібрали 10 анотацій до лікарських препаратів різного призначення починаючи від лікування гострих хронічних інфекцій до лікування онкологічних захворювань.

Ми проаналізували 440 медичних термінів, щоб виявити особливості утворення та функціонування.

Ми висунули певні вимоги до відбору анотацій. Спочатку ми переклали ці анотації для більш зручного подальшого аналізу термінів. Обчислення у відсотковому співвідношенні ми провели самостійно.

Ми виявили, що термінів утворених за допомогою такого способу, як афіксація було найбільше. Вони становлять 41.5%. Такий спосіб як словоскладання становить 9.3%. Терміни утворені за допомогою термінологізації складають 6.5%, а терміни утворені за допомогою фонетичного запозичення склали лише 5.2%.

Найменше термінів було утворено шляхом аббревіації та скорочень. Вони становлять всього лише 4% від загальної кількості термінів проаналізованих у нашому дослідженні.

Виконавши дані обчислення ми дійшли висновку, що афіксація є найбільш продуктивним шляхом утворення медичних термінів у сучасній китайській мові.

ВИСНОВКИ

У РОЗДІЛІ 1 ми розглянули поняття «термінознавство» та «термін». Вияснили, що посприяло виникненню досить нової прикладної дисципліни в надрах лінгвістики. Визначили загальну мету термінознавства, якою є зробити процес утворення та вживання термінологічних найменувань більш керованими та сприяти раціоналізації професійного спілкування, взаєморозумінню фахівців.

Визначили, що таке «термінологія» та коли і де вперше з'явилося таке поняття як «термін». Також ми вияснили, що саме спричинило впровадження великої кількості нових термінологічних одиниць. Зокрема ми з'ясували у яких напрямках ведеться термінологічна робота в Україні та яким важливим для нас є знання термінологічного апарату. Ми відзначили те, що універсального визначення слова «термін» наразі відсутнє і кожен з науковців-лінгвістів дає своє визначення слову «термін», який має свої семантичні особливості та вимоги.

В цьому розділі ми не могли не згадати про такі поняття як «професіоналізми» та «номенклатурні позначення». Варто відзначити, що номени також мають певні ознаки, які допомагають виділити їх у складі спеціальної лексики.

У РОЗДІЛІ 2 ми розглянули типи творення медичних термінів у сучасній китайській мові. Продемонстрували, що такий тип словотвору, як словоскладання є найбільш уживаним та полягає в поєднанні значущих мовних одиниць в одне слово.

Виділили п'ять типів граматичного зв'язку між елементами словоскладання: атрибутивний зв'язок, це зв'язок у якому перший елемент слова пояснює другий. Копулятивний зв'язок полягає у тому, що елементи слова є рівноправними. У дієслівно-об'єктному типі перший елемент означає дію, що спрямована на поняття, яке описує другий елемент. Дієслівно результативний полягає у тому, що другий елемент виражає результат, що наявний після виконання дії, яку виражає перший елемент. Суб'єктивно-предикативний тип, де перший елемент виражає суб'єкт, а другий – стан суб'єкту, або дію, яку він виконує.

Ми розглянули такі типи утворення медичних термінів, як : афіксація, тобто спосіб який полягає в додаванні до кореню слова різних частин, таких як суфікс, префікс та закінчення. Протягом дослідження ми виявили декілька найбільш поширених суфіксів та префіксів, що найчастіше використовувалися для терміноутворення. Утворення медичних термінів шляхом іншомовного походження, тобто запозичення лексики з інших мов, у цьому способі терміноутворення найбільш популярним є фонетичне запозичення, тобто запозичення іншомовного слова зі збереженням його вимови. Маємо доповнити, що існує категорія напів-фонетичних запозичень, суть яких полягає в тому, що частина терміну виражена китайською мовою, а частина іншомовними літерами, здебільшого це англійські літери. Є також запозичені слова з незмінним графічним вираженням, більшість з них це скорочення англійських слів.

Відмітимо, що є такий спосіб творення термінів, що базується на наявності числівника, найчастіше вони використовуються для вираження математичного підрахунку, або в цифрових комбінаціях.

Ми зазначили які саме методи дослідження медичних термінів ми використали у нашому дослідженні. Метод суцільної вибірки ми використали, щоб представити теоретичні положення на прикладі медичних термінів, що були відібрані нами з анотацій до медичних препаратів. Нами було також використано метод компонентного аналізу за допомогою якого ми розділяли слова-терміни на семи, щоб виявити їх особливість та віднести до тієї чи іншої групи. Метод зіставного аналізу в нашому дослідженні було використано для порівняння та зіставлення медичних термінів сучасної китайської мови та української.

Метод, який ми використали в кінці нашого дослідження- це метод кількісного аналізу. Він полягав у розрахунку дібраних до аналізу медичних термінів з анотацій медичних препаратів різного при значення та дозволив нам з'ясувати який тип творення медичних термінів був найбільш продуктивним, а який майже не використовувався. Нами було вперше випробувано програму Microsoft Excel, в якості допоміжного обчислювального способу. Обчислення було представлено у відсотковому співвідношенні.

У РОЗДІЛІ 3 ми проаналізували 440 медичних термінів, щоб виявити особливості утворення та функціонування.

Ми висунули певні вимоги до відбору анотацій. Спочатку ми переклали ці анотації для більш зручного подальшого аналізу термінів. Обчислення у відсотковому співвідношенні ми провели самостійно.

Ми виявили, що термінів утворених за допомогою такого способу, як афіксація було найбільше. Вони становлять 41.5%. Такий спосіб як словоскладання становить 9.3%. Терміни утворені за допомогою термінологізації складають 6.5%, а терміни утворені за допомогою фонетичного запозичення склали лише 5.2%.

Найменше термінів було утворено шляхом аббревіації та скорочень. Вони становлять всього лише 4% від загальної кількості термінів проаналізованих у нашому дослідженні.

Виконавши дані обчислення ми дійшли висновку, що афіксація є найбільш продуктивним шляхом утворення медичних термінів у сучасній китайській мові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Арнольд, И.В.(1991). *Основы научных исследований в лингвистике*. Москва: Высшая школа.
2. Ахманова, О. С. (1966). *Словарь лингвистических терминов*. Москва. Едиториал УРСС.
- 3 Вакуленко, М.О (2013). *Методологічні засади вивчення наукової термінології. Термінологічний вісник*. Вип 2 (2). С. 16-21.
4. Верхратський, С.А. (1991). *Історія медицини*. Київ: Вища школа.
5. Винокур, Г. О. (1939). *О некоторых явлениях словообразования в русской технической терминологии*. Москва: Труды МИФЛИ.
6. Головин, Б. Н., Кобрин Р. Ю. (1987). *Лингвистические основы учения о терминах*. – М.: Высшая школа, – 104 с
7. Гринев, С. В.. (1993). *Введение в терминоведение*.— Москва: Наука.
8. Калинин, А.В. (1978). *Лексика русского языка: Учебн. пособие для вузов по спец. «Журналистика»*.3-е изд. М.: Изд-во Моск. ун-та,. 232 с.
- 9.Кияк, Т.Р.(1994). *Проблеми української термінографії. Старі уроки в нових умовах*. Вестник Харьковского политехнического ун-та. — № 19. С.28-34
- 10.Комарова,З.И.(1991).*Семантическая структура специального слова и ее лексикографическое описание*. – Свердловск: изд. Уральск. гос. ун-та,. – 150 с.
11. Кочан, І. (2009). *Термінологія: національна чи міжнародна?* [Електронний ресурс] / Ірина Кочан // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»–. – № 648. – С. 3–8. Режим доступу: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk648/TK_wisnyk648_kochan.htm.
- 12.Кочерган, М.П. (2006). *Основы мовознавства*. Київ: Видавничий центр «Академія».
- 13.Кубрякова, Е.С. (1965). *Что такое словообразование*. Москва: Наука.
14. Лейчик, В. М. (2009). *Терминоведение: Предмет, методы, структура*. Москва: Книжный дом «Либроком».

15. Лейчик, В.М.(1993). *Применение системного подхода для анализа терминосистем*. Москва: Московский лицей.
16. Лемов, А.В. (2000). *Система, структура и функционирование научного термина*. Саранск: Изд-во Мордов. ун-та.
17. Лотте, Д. С. (1961). *Основы построения научно-технической терминологии: Вопросы теории и методики*. Москва: Изд-во Академии Наук СССР.
18. Люй, Шусян. (1961). *Очерк грамматики китайского языка*. Москва. Наука.
19. Місник, Н. (2001). *Аналітичні терміни у складі термінологічної клінічної медицини // Українська термінологія і сучасність / Н.Місник. – К., – Вип. 4. – С. 193 – 194.*
- 20.Моисеев, А. И. (1970). *О языковой природе термина // Лингвистические проблемы науднотехнической терминологии. – М.: Наука,. – С. 127–137*
21. Овечкин, А. М. (1991). *Основы чжень-цзю терапии*. Саранск: Голос.
22. Пілецький, В. (2005). *Мовна специфіка українського терміну [Електронний ресурс] / Володимир Пілецький // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». –. – № 538. Проблеми української термінології. – С. 25–32. –*
Режимдоступу:http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk538/TK_wisnyk538_pilec'kyj.htm.
23. Пілецький, В. (2006). *Український термін як національно-культурне явище [Електронний ресурс] / Володимир Пілецький // Вісник Львівського університету: Сер. філологічна. — Вип. 38, ч. 1. – С. 47–56. — Режим доступу: philology.lnu.edu.ua/.../problemy_terminolohii...*
24. Пономарів, О. (2002). *Повернення до національних засад в українській термінології [Електронний ресурс] / Олександр Пономарів // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»,. – № 453. – С. 14 – 16. — Режим доступу: http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk453/TK_wisnyk453_ponomariw.htm.*
- 25.Реформатский, А.А. (1986). *Мысли о терминологии*. Москва: Наука.
- 26.Романова, О. О. (2011). *Спеціальна лексика української мови як об'єкт лінгвістичного дослідження: термін і номен*. Київ: Термінологічний вісник.

27. Романчиков, В.И. (2007). *Основы научных исследований*. Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури,. — С. 165 (254 с.)
28. Селігей, П. О. (2007). *Сучасне термінотворення: симптоми та синдроми* [Електронний ресурс] / Пилип Олександрович Селігей // Мовознавство. —. — № 3. — С. 48–61.—Режимдоступу:
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=FTqxWPEAAAAAJ&hl=ru>.
29. Семенас, А.Л. (2007). *Лексика китайського языка*. Москва: АСТ: Восток–Запад.
30. Сербенська, О. (2002). *Сучасна українська термінографія і проблеми екології мови* [Електронний ресурс] / Олександра Сербенська // Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка»,. — № 453. — С. 17–20. — Режим доступу:
http://tc.terminology.lp.edu.ua/TK_Wisnyk453/TK_wisnyk453_serbenska.htm.
31. Сложеникина, Ю. В. (2003). *Терминологическая лексика в общезыковой системе: Спецкурс по русскому языку*. Самара: Изд-во СамГПУ.
32. Солнцев, В.М. (1957). *Очерки по современному китайському языку*. Москва: Изд-во ИМО.
33. Степанова, М. Д. (2003). *Лексикология современного немецкого языка*. Москва: Академия.
34. Тимофеев, К.А. (1969). *О некоторых понятиях словообразования. Актуальные проблемы лексикологии*. Новосибирск: Изд-во Новосиб. гос. ун-та.
35. Фролова, О. П. (2011). *Словообразование в терминологической лексике современного китайского языка*. Москва: Восточная книга.
36. Хоречко, У. В. (2014). *К вопросу образования китайских медицинских терминов*. Молодой ученый №12. Т.1. Retrieved from: <https://moluch.ru/archive/90/19154/>
37. Цветков, Н.В. (1984). *К методологии компонентного анализа*. Вопросы языкознания №2. С.61-79.
38. Шанский, Н. М. (1972). *Лексикология современного русского языка*.
39. Шелов, С. Д. (1984). *Терминология, профессиональная лексика и профессионализмы* // Вопросы языкознания,. — №5. — С. 76–87.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ДОДАТКОВОГО ХАРАКТЕРУ

40. Большой китайско-русский словарь. (Электронный ресурс). Режим доступа: <https://bkrs.info/>
41. Кочергин, И.В., Синельников Ю.Н.. (1991) Краткий русско-китайский и китайско-русский словарь медицинский словарь.
42. <https://altamedica.com.ua/sho-take-folikulit-simptomi-prichini-ta-likuvannya>
43. <http://medical-enc.com.ua/index-41.htm>
44. <https://brass.if.ua/service/dermoplastika-transplantatsiya-shkiri/>
45. <https://institutven.com.ua/ua/uslugi/lechenie-varikoza/miniflebektomiya/>
46. <http://enc.com.ua/medicina/nejr-noso/19398-nekrektomiya.html>
47. <https://www.kitaist.info/slovar>
48. <https://www.collinsdictionary.com/zh/dictionary/chinese-english/%E6%B0%94>
49. Симптомы метаболічних порушень. Центр метаболічних захворювань (на базі інфекційного відділення для дітей молодшого віку) — Національна дитяча клінічна спеціалізована лікарня «ОХМАТДИТ».
50. <https://synlab.ee/ru/vrachu/laboratornyiy-spravochnik/interpretatsiya-rezultatov/issledovaniya-sistemyi-svertyivaniya-krovi/d-dimeryi-p-d-di/>
51. <https://poprofessii.in.ua/uk/medicina>
52. ypk.39.net

АНОТАЦІЯ

中国是世界上最古老的文明之一，也许是唯一一个人口体型在五千年内没有发生变化的国家。中国有五千年的艺术、哲学和政治发展史。至于医学，它是随着中国社会其他生活领域的发展而发展起来的。中医是一种教学和实践系统，源于对人体机能的仔细观察以及随后对这些观察的系统化，使用该地区的范式特征，可以将其描述为符号和数字的教学。

各种医疗机构的代表非常需要以最快的速度传播有关大流行的信息以及他们自己的发展和结论，这与将医学领域的词汇单位系统化以进一步快速翻译的需要齐头并进，或为了表示新的、以前未使用过的概念。

近几十年来，医学的快速发展促成了词汇库的迅速扩张，这成为许多译者的难题，这个问题包括需要确定新医学术语的创造模式、它们的结构，以便进一步使用普遍接受的方案来形成或翻译新的医学术语和概念。

今天，乌克兰在各个领域，特别是在医疗领域，是中国的稳定盟友和伙伴，因此，为了支持和改善合作，应该出现更多关于中乌翻译和乌中翻译的词典和科学著作。特别是现在，当与俄罗斯发生战争时，这是最相关的，因为我们可以避免俄语的双重翻译，因为它是入侵者的语言，我们应该更多地传播从中文到乌克兰语的翻译。当我们使用俄语而不是乌克兰语进行翻译时，我们可能会出现严重的语义、词汇和语法错误，这对翻译人员来说是不合适的，并且会大大减慢翻译过程。

对于我们的研究，通过揭示术语本身的特征、它作为特殊用途词汇单位的定义、它的语音、语义和功能特征的识别，以及它与一般使用词汇的区别，发挥了重要作用。在研究过程中，我们积极参考了 S.V. Hrynyov-Grynevych 等国内外科学家的科研成果。(Grynyov-Grynevich, 1993), Lemov A.V. (Lemov, 2000), Slozhenikina Y.V. (Slozhenikina, 2003), Nelyuba A.M. (Nelyuba, 2000)、S.A. Verkhatskyi (Verkhatskyi, 1991)，以及 O.P. Frolova。(Frolova, 2011), Solntsev V.M. (Solntsev, 1957) 和 Ivanov V.V. (伊万诺夫, 1972 年)。

我们研究的相关性在于现代语言学对语言词汇构成分析的总体定位，以及描述现代汉语医学术语的语义、结构和功能特征的需要。中国是医学领域的领先国家，因此对新概念进行翻译或标注的需求极为迫切、必要且相关。了解中文医学术语的结构、语义和功能特征是更有效地解释、标记和命名不断出现的新医学概念的方法。了解现代汉语医学术语的形成过程，以及它们与其他语言（尤其是英语，作为医学领域的主要语言之一）的医学术语有何不同，将有助于学生完成任务并练习翻译人员快速找到必要的术语，并理解其组成部分，这是一个很好的记忆策略，也有助于快速正确地向听众解释必要的概念。

本研究的目的是确定现代汉语中医学学术语的结构和功能特征。为了实现我们的研究目标，概述了以下任务：1) 确定现代中医术语研究的理论和方法基础；2) 找出现代汉语医学术语的结构特点；3) 考察现代汉语术语的功能特征；4) 揭示现代汉语医学术语使用的特点。研究对象是现代汉语医学术语。研究对象是现代汉语医学术语的结构和功能特征。

科学创新在于拓展了现代汉语医学术语研究的理论基础。我们通过举例说明现代汉语医学术语的结构、语义和功能特征，补充了现有版本的医学术语翻译。在这项工作中，计算了医学术语系统的术语，并确定了最有效的形成类型。所得结果的实际意义在于，所给出的示例和结论可用作科学医学文献翻译培训课程的材料，也可用于此类学科课程的教学：“词汇学汉语”、“翻译实用课程（汉语和乌克兰语）”，以及涉及医学术语材料的专题课程。

我们研究结果的批准在学生会议“Ad ordem per linguas. 2022 年通过语言走向世界”，发表了《现代汉语医学术语的结构与功能》报告摘要。

ДОДАТКИ

Додаток А

Анотації до медичних препаратів

1 注射用头孢西丁钠

处方药物 国家医保目录（乙类）

- 适应症：淋病 腹膜炎 血症 伤寒 心内膜炎 下呼吸道感染 软组织感染
- 主要成份：本品主要成分为头孢西丁钠，化学名为 3-羟甲基-7- α -甲氧基-8-酮-7[2（2-噻吩）乙酰胺基]-5-硫-...
- 功能主治：适用于对本品敏感的细菌引起的下列感染：1.上下呼吸道感染。2.泌尿道感染包括无并发症...[详情]
- 用法用量：肌内注射、静注或静脉滴注。成人常用量为 1~2g/次，每 6~8 小时一次。或根据致病菌的敏感...
- 批准文号：国药准字 H20057650
- 生产企业：上海新亚药业有限公司

【药品名称】通用名称：注射用头孢西丁钠

英文名称：Cefoxitin Sodium for Injection

汉语拼音：Zhusheyong Toubaoxingna

【成份】本品主要成分为头孢西丁钠，化学名为 3-羟甲基-7- α -甲氧基-8-酮-7[2（2-噻吩）乙酰胺基]-5-硫-1-杂氮双环 4，2，0-辛-2-烯-乙酰酞酰（钠盐）。

【性状】本品为白色或类白色结晶性粉末，微有特殊臭，极具引湿性。

【适应症】适用于对本品敏感的细菌引起的下列感染：

1.上下呼吸道感染。2.泌尿道感染包括无并发症的淋病。3.腹膜炎以及其它腹腔内、盆腔内感染。4.败血症（包括伤寒）。5.妇科感染。6.骨、关节软组织感染。7.心内膜炎。由于本品对厌氧菌有效及对 β -内酰胺酶稳定，故特别适用于需氧及厌氧混合感染，以及对于由产 β -内酰胺酶而对本品敏感细菌引起的感染。

【用法用量】肌内注射、静注或静脉滴注。成人常用量为 1~2g/次，每 6~8 小时一次。或根据致病菌的敏感程度及病情调整剂量。

肾功能不全者则按肌酐清除率调整剂量。

本品用于肌肉注射，每克溶于 0.5% 盐酸利多卡因 2ml；静注时每克溶于 10ml 无菌注射用水；静滴时，1-2g 头孢西丁钠溶于 50ml 或 100ml 生理盐水或 5% 或 10% 葡萄糖溶液中。

【不良反应】本品不良反应轻微。最常见的局部反应：静脉注射后可出现血栓性静脉炎，肌注后可有局部硬结压痛。另外偶见变态反应(皮疹、瘙痒、嗜酸性细胞增多、发热、呼吸困难等)、低血压、腹泻、恶心、呕吐、白细胞减少、血小板减少、贫血以及 ALT、AST、ALP、LDH、BUN 或血清 Cr 值一过性升高。

【禁忌】对头孢西丁及其它头孢菌素类药过敏的患者禁用。

【注意事项】1.青霉素过敏者慎用。 2.肾功能损害者及有胃肠病史（特别是结肠炎）者慎用。 3.本品与氨基糖苷类抗生素配伍时，会增加肾毒性。

【药物相互作用】头孢菌素类药物与氨基糖苷类药物同时应用可增加肾毒性。本品高浓度时可引起血浆与尿中肌酐水平，尿液中 7-羟-皮质醇水平假性轻微升高，可能引起尿糖的假阳性反应。

【药理作用】注射用头孢西丁钠通过抑制细胞壁合成而杀灭细菌，且由于本品结构上的特点使其对细菌产生的 β -内酰胺酶具有很高的抵抗性，下列临床常见革兰氏阳性、阴性需氧及厌氧致病菌对本品高度敏感。

【贮藏】密闭，在阴凉处保存。

【规格】按 C₁₆H₁₇N₃O₇S₂ 计 1.0g

【包装规格】西林瓶装，10 瓶/盒。

【有效期】24 个月。

【批准文号】国药准字 H20057650

【生产企业】企业名称：上海新亚药业有限公司
企业简称：新亚

2 双氯芬酸钠肠溶片 (糖衣片)

处方药物 国家基本药物目录（2012）

•适应症：骨关节炎 痛风 痛风性关节炎 风湿性关节炎 腱鞘炎 滑囊炎 痛经 关节肿痛 疼痛 肩痛 肌痛 创伤 牙痛 头痛

•主要成份：本品主要成份为：双氯芬酸钠。

•功能主治：用于：1.缓解类风湿性关节炎、骨关节炎、脊柱关节病、痛风性关节炎、风湿性关节炎等各种...[详情]

•用法用量：口服：1.作为常规剂量，最初每日剂量为 100mg~150mg（4~6 片）。对轻度病人或需长期治疗的病...

•批准文号：国药准字 H41024221

•生产企业：白云山汤阴东泰药业有限责任公司

【药品名称】通用名称：双氯芬酸钠肠溶片

商品名称：糖衣片

英文名称：Diclofenac Sodium Enteric-coated Tablets

汉语拼音：Shuanglvfensuanna Changrongpian

【成份】本品主要成份为：双氯芬酸钠。

【性状】本品为肠溶片，除去肠溶衣后显白色。

【适应症】用于：1.缓解类风湿性关节炎、骨关节炎、脊柱关节病、痛风性关节炎、风湿性关节炎等各种关节炎的关节肿痛症状；2.治疗非关节性的各种软组织风湿性疼痛，如肩痛、腱鞘炎、滑囊炎、肌痛及运动后损伤性疼痛等；3.急性的轻、中度疼痛如：手术后、创伤后、劳损后、痛经、牙痛、头痛等；4.对成人和儿童的发热有解热作用。

【用法用量】口服：

1.作为常规剂量，最初每日剂量为 100mg~150mg（4~6 片）。对轻度病人或需长期治疗的病人，每日剂量为 75~100mg(3~4 片)。通常将每日剂量分 2~3 次；

2.对原发性痛经，通常每日剂量为 50~150mg(2~6 片),分次服用。最初剂量应是 50~150mg(2~6 片)，必要时，可在若干个月经周期之内提高剂量达到最大剂量 200mg (8 片) /日。症状一旦出现应立即开始治疗，病持续数日，治疗方案依症状定；

3.小儿常用量：一日 0.5~2.0mg/kg，日最大量为 3.0mg/kg，分 3 次服。

【不良反应】 1.胃肠反应：为最常见的不良反应，约见于 10%服药者，主要为胃不适、烧灼感、返酸、纳差、恶心等，停药或对症处理即可消失。其中少数可出现溃疡、出血、穿孔； 2.神经系统表现有头痛、眩晕、嗜睡、兴奋等； 3.引起浮肿、少尿，电解质紊乱等不良反应，轻者停药并相应治疗后可消失； 4.其他少见的有血清转氨酶一过性升高，极个别出现黄疸、皮疹、心律不齐、粒细胞减少、血小板减少等，停药后均可恢复。

【禁忌】 1.已知对本品过敏的患者； 2.服用阿司匹林或其他非甾体类抗炎药后诱发哮喘、荨麻疹、其他变态反应或过敏反应的患者； 3.禁用于冠状动脉搭桥手术（CABG）围手术期疼痛的治疗； 4.有应用非甾体抗炎药后发生胃肠道出血或穿孔病史的患者； 5.有活动性消化道溃疡/出血，或者既往曾复发溃疡/出血的患者； 6.重度心力衰竭患者； 7.本品不得用于 12 个月以下的儿童； 8.胃或肠道溃疡患者禁用。

【注意事项】 尚不明确。

【特殊人群用药】 儿童注意事项：

16 岁以下的儿童不宜服用。

妊娠与哺乳期注意事项：

孕妇及哺乳期妇女不宜服用。

老人注意事项：本品可能诱导或加重老年人胃肠道出血、溃疡和穿孔。服用利尿剂或有细胞外液丢失的老年患者慎用。

【药物相互作用】

1.饮酒或与其他非甾体抗炎药同用时增加胃肠道不良反应，并有致溃疡的危险。长期与对乙酰氨基酚同用时可增加对肾脏的毒副作用。2.与阿司匹林或其他水杨酸类药物同用时，药效不增强，而胃肠道不良反应及出血倾向发生率增高。3.与肝素、双香豆

素等抗凝药及血小板聚集抑制药同用时有增加出血的危险。4.与呋塞米同用时，后者的排钠和降压作用减弱。5.与维拉帕米、硝苯啶同用时，本品的血药浓度增高。6.本品可增高地高辛的血浓度，同用时须注意调整地高辛的剂量。7.本品可增强抗糖尿病药（包括口服降糖药）的作用。8.本品与抗高血压药同用时可影响后者的降压效果。9.丙磺舒可降低本品的排泄，增加血药浓度，从而增加毒性，故同用时宜减少本品剂量。10.本品可降低甲氨蝶呤的排泄，增高其血浓度，甚至可达中毒水平，故本品不应与中或大剂量甲氨蝶呤同用。11.本品可降低胰岛素和其他降糖药作用，使血糖升高。12.与保钾利尿药同用时可引起高钾血症。13.阿司匹林可降低本品的生物利用度。

【药理作用】详见说明书。

【贮藏】遮光，密封保存。

【规格】25mg

【包装规格】100片/瓶

【有效期】24个月

【批准文号】国药准字 H41024221

【生产企业】企业名称：白云山汤阴东泰药业有限责任公司

企业简称：东泰药业

3 醋酸倍他米松搽剂

处方药物 外用药物

- 适应症：白癜风
- 主要成份：倍他米松 0.025%，二甲基亚砜 30%，乙醇 70%加至 100。
- 功能主治：皮肤外用药。适用于各种类型的白癜风。[详情]
- 用法用量：直接涂于患处。每日 1~2 次，疗程不得少于三个月，坚持涂药半年以上疗效可能更好。
- 批准文号：国药准字 H32025478

•生产企业：江苏灵豹药业股份有限公司

药品名称】通用名称：醋酸倍他米松搽剂

英文名称：Betamethasone Acetate Liniments

汉语拼音：Cusuan Beitamisong Chaji

【成份】倍他米松 0.025%，二甲基亚砷 30%，乙醇 70%加至 100。

【性状】本品为淡黄色澄明液体，有异臭。

【适应症】皮肤外用药。适用于各种类型的白癜风。

【用法用量】直接涂于患处。每日 1~2 次，疗程不得少于三个月，坚持涂药半年以上疗效可能更好。

【不良反应】1.别病人涂药后，局部有轻度灼痛、脱屑及红肿反应；停药后，短期内即可消失；症状消失后，仍可继续使用。2.长期使用可引起局部皮肤萎缩、毛细血管扩张、继发感染。

【禁忌】1 禁用于感染性皮肤病。2 当药品性状发生改变时禁止使用。

【注意事项】1.本品为皮肤外用药物制剂，不得进入眼结膜囊内，眼周围患处慎用。2.本品为肾上腺皮质激素类药，外用时，部分病人有轻度灼痛，脱屑及潮红，此为正常现象，不影响继续治疗。3.儿童必须在成人监护下使用。4.请将此药品放在儿童不能接触的地方。5.本品不宜与其它皮肤科药品同时使用。6.如正在使用其它药品，使用本品前请向医师或药师咨询。

【特殊人群用药】儿童注意事项：尚不明确。

妊娠与哺乳期注意事项：尚不明确。

老人注意事项：尚不明确。

【药物相互作用】尚不明确

【药理作用】倍他米松系肾上腺皮质激素类药，对于白癜风有一定的疗效，作用机制尚不明确。二甲亚砷有强力渗透作用，可使倍他米松进入皮肤而显现疗效。

【贮藏】遮光，密闭，在阴凉处保存。

【规格】0.025%

【包装规格】40 毫升/瓶，20ml/瓶，10ml/瓶，105ml/瓶

【有效期】36 月

【批准文号】国药准字 H32025478

【生产企业】企业名称：江苏灵豹药业股份有限公司

企业简称：紫光科技

4 氧氟沙星滴眼液

处方药物 外用药物

• 适应症：结膜炎 角膜炎 泪囊炎

• 主要成份：氧氟沙星。

• 功能主治：本品适用于治疗细菌性结膜炎、角膜炎、角膜溃疡、泪囊炎、术后感染等外眼感染。[详情]

• 用法用量：滴于眼睑内，每日 3-5 次，每次 1-2 滴，或遵医嘱。

• 批准文号：国药准字 H20044682

• 生产企业：沈阳圣元药业有限公司

【药品名称】通用名称：氧氟沙星滴眼液

英文名称：Ofloxacin Eye Drops

汉语拼音：Yangfushaxing Diyanye

【成份】<p>氧氟沙星。</p>

【性状】本品为微黄色或淡黄色澄明溶液。

【适应症】本品适用于治疗细菌性结膜炎、角膜炎、角膜溃疡、泪囊炎、术后感染等外眼感染。

【用法用量】滴于眼睑内，每日 3-5 次，每次 1-2 滴，或遵医嘱。

【不良反应】偶尔有辛辣似蜇样的刺激症状。

【禁忌】对氧氟沙星或喹诺酮类药物过敏者禁用。

【注意事项】 1 使用中出現過敏症狀，應立即停止使用。 2 滴眼時瓶口勿接觸眼睛；使用後應將瓶蓋拧紧，以免污染藥品。 3 當藥品性狀發生改變時，禁止使用。 4 兒童必須在成人監護下使用。 5 請將此藥品放在兒童不能接觸的地方。

【特殊人群用藥】 兒童注意事項：尚不明確。

妊娠與哺乳期注意事項：尚不明確。

老人注意事項：尚不明確。

【藥物相互作用】 氧氟沙星與抗凝劑之間的相互作用不明顯，本品與頭孢噻肟、甲硝唑、克林霉素、環孢菌素等同用後，各藥物的藥動學過程均無明顯改變。

【藥理作用】 通過抑制細菌原核細胞 DNA 旋轉酶和 DNA 複製而發揮作用。由於其獨特的作用機理，具有抗菌譜廣、抗菌活性強的特點，對革蘭氏陽性菌、陰性菌群均有較強的抗菌作用。對葡萄球菌、化膿鏈球菌、溶血鏈球菌、腸球菌、肺炎球菌、大腸桿菌、檸檬酸細菌屬、肺炎桿菌、腸菌屬、沙雷氏菌屬、變形桿菌屬、綠膿桿菌、流感嗜血桿菌、Acinetobacter 屬、CamPylobacter 屬、PeptostreptoCoCus 屬、衣原体屬敏感性菌種等感染症有效。本品與其他抗菌藥未見交叉耐藥性。

【貯藏】 遮光，密閉保存。有效期 2 年。

【規格】 5ml:15mg

【包裝規格】 15mg:5ml/支。

【有效期】 12 個月

【批准文號】 國藥准字 H20044682

【生產企業】 企業名稱：沈陽聖元藥業有限公司

5 氟羅沙星葡萄糖注射液(干樂安)

處方藥物 國家醫保目錄（甲類）

• 適應症：急性支氣管炎 支氣管炎 氣管炎 慢性支氣管炎 肺炎 膀胱炎 腎盂腎炎 腎炎 前列腺炎 附睪炎 淋病 尿道炎 傷寒 細菌性痢疾 痢疾 皮膚軟組織感染 軟組織感染 腹腔感染

- 主要成份：氟星沙星葡萄糖
- 功能主治：可用于对本品敏感细菌引起的急性支气管炎，慢性支气管炎急性发作及肺炎等呼吸系统感染...[详情]
- 用法用量：避光缓慢静脉滴注，一次 0.2-0.4g，一日一次。
- 批准文号：国药准字 H20000024
- 生产企业：辰欣药业股份有限公司

【药品名称】通用名称：氟罗沙星葡萄糖注射液

商品名称：千乐安

英文名称：Fleroxacin and Glucose Injection

汉语拼音：Fuluoshaxing Putaotang Zhusheye

【成份】氟星沙星葡萄糖

【性状】淡黄色澄明液体。

【适应症】可用于对本品敏感细菌引起的急性支气管炎，慢性支气管炎急性发作及肺炎等呼吸系统感染；膀胱炎,肾盂肾炎,前列腺炎,附睾炎,淋病奈瑟菌性尿道炎等泌尿系统感染；伤寒沙门菌感染,细菌性痢疾等消化系统感染；皮肤软组织感染,骨感染,腹腔感染及盆腔感染等。

【用法用量】避光缓慢静脉滴注，一次 0.2-0.4g，一日一次。

【不良反应】（1）胃肠道反应较为常见，可表现为腹部不适或疼痛、腹泻、恶心呕吐、食欲不振。（2）中枢神经系统反应可有头昏、头痛、兴奋、嗜睡或失眠。

（3）过敏反应有皮疹、皮肤瘙痒，偶可发生渗出性多形红斑及血管神经性水肿。少数患者有光敏反应。（4）少数患者可发生血氨基转移酶、血尿素氮增高及周围

血象白细胞降低，多属轻度，并呈一过性。（5）偶可发生 ①癫痫发作、精神异常、烦躁不安、意识混乱、幻觉、震颤。 ②血尿、发热、皮疹等间质性肾炎表现。 ③结晶尿，多见于高剂量应用时。 ④关节疼痛。 ⑤静脉炎。

【禁忌】（1）对本品或喹诺酮类药物过敏者禁用。（2）孕妇、哺乳期妇女及 18 岁以下患者禁用。

【注意事项】（1）肝功能不全者慎用，若使用，应注意监测肝功能。（2）原有中枢神经系统疾患者，包括脑动脉硬化或癫痫病史者均应避免应用，有指征时权衡利弊应用。（3）喹诺酮类药物间存在交叉过敏反应，对任何一种喹诺酮类过敏者不宜使用本品。（4）患者的尿 pH 值在 7 以上时易发生结晶尿，故每日饮水量必须充足，以使每日尿量保持在 1200~1500ml 以上。（5）本品可引起光敏反应，至少在光照后 12 小时才可接受治疗，治疗期间及治疗后数天内应避免过长时间暴露于明亮光照下。（6）当出现光敏反应指征如皮肤灼热、发红、肿胀、水泡、皮疹、瘙痒、皮炎时应停止治疗。（7）本品静脉滴注速度不宜过快，每 100ml 滴注时间至少为 45~60 分钟。（8）本品不宜与其他药物混合使用。（9）本品忌与氯化钠注射液或葡萄糖氯化钠注射液合用。

【特殊人群用药】儿童注意事项：

1.氟喹诺酮类可使犬的承重关节软骨发生永久性损害而致跛行，在其他几种未成年动物中也可致关节病发生，故 18 岁以下患者禁用。2.在由多重耐药菌引起的感染，细菌仅对氟喹诺酮类呈现敏感时，权衡利弊后小儿才可应用本品。

妊娠与哺乳期注意事项：氟喹诺酮类可透过血胎盘屏障，并可分泌至乳汁中，其浓度接近血药浓度，故孕妇及哺乳期妇女禁用。

老人注意事项：老年患者肾功能有所减退，用药量应酌减。

【药物相互作用】（1）去羟肌苷（DDI）制剂中含有的铝及镁可与氟喹诺酮类螯合，不宜合用。（2）尿碱化剂可减低本品在尿中的溶解度，导致结晶尿和肾毒性。（3）丙磺舒可延迟本品的排泄，使本品血浓度增高而产生毒性。

【药理作用】本品为喹诺酮类抗菌药，对革兰阴性菌,包括大肠埃希菌、肺炎杆菌、变形杆菌属、伤寒沙门菌、副伤寒沙门菌、志贺菌属、阴沟肠杆菌、产气肠杆菌、枸橼酸菌属、粘质沙雷菌、铜绿假单胞菌、脑膜炎奈瑟菌、流感嗜血杆菌、摩拉卡他菌、嗜肺军团菌、淋病奈瑟菌等均有较强的抗菌作用。对葡萄球菌属、溶血链球菌等革兰阳性球菌亦具有中等抗菌作用。本品的作用机制是通过抑制细菌的 DNA 旋转酶而起杀菌作用。

【贮藏】遮光，密闭，在阴凉处保存。

【规格】100ml:氟罗沙星 0.4g 与葡萄糖 5.0g

【包装规格】100ml:0.4g*1 瓶/瓶

【批准文号】国药准字 H20000024

【生产企业】企业名称：辰欣药业股份有限公司

企业简称：辰欣药业

6 去甲斑蝥素片 (利佳)

处方药物

适应症：肝癌 食管癌 贲门癌 肝炎 肝硬化 硬化

主要成份：本品的主要成分为去甲斑蝥素。

功能主治：抗肿瘤药。用于肝癌、食管癌、胃和贲门癌等及白细胞低下症、肝炎、肝硬化、乙型肝炎病...[详情]

用法用量：口服。一次 1~3 片，一日 3 次。由小剂量开始逐渐增量，晚期患者可用较高剂量，儿童酌减。...

批准文号：国药准字 H11021972

生产企业：北京万辉双鹤药业有限责任公司

【药品名称】通用名称：去甲斑蝥素片

商品名称：利佳

英文名称：Demethylcantharidin Tablets

汉语拼音：Qujiabanmaosu Pian

【成份】本品的主要成分为去甲斑蝥素。

【性状】本品为薄膜衣片，除去包衣后显白色。

【适应症】抗肿瘤药。用于肝癌、食管癌、胃和贲门癌等及白细胞低下症、肝炎、肝硬化、乙型肝炎病毒携带者。亦可作为术前用药或用于联合化疗中。

【用法用量】口服。一次 1~3 片，一日 3 次。由小剂量开始逐渐增量，晚期患者可用较高剂量，儿童酌减。疗程为一个月，一般可维持 3 个疗程。本品亦可与去甲斑蝥酸钠注射液交替使用，但不宜同时联合用药。

【不良反应】部分病人可出现恶心、呕吐、头晕等症状，停药、减量或对症处理可自行消失。

【禁忌】尚不明确。

【注意事项】本品亦可与去甲斑蝥酸钠注射液交替使用，但不宜同时联合用药。

【特殊人群用药】儿童注意事项：未进行该项实验且无可靠参考文献。

妊娠与哺乳期注意事项：未进行该项实验且无可靠参考文献。

老人注意事项：未进行该项实验且无可靠参考文献。

【药物相互作用】未进行该项实验且无可靠参考文献。

【药理作用】本品动物体外试验，对肝癌 BEL-7402、食管癌 CaEs-17、喉癌 SMMC-7721、宫颈癌 Hela 等细胞株的形态或增殖有破坏或抑制作用。体内试验，对小鼠艾氏腹水癌、肉瘤 180 及肝癌实体型有一定的抑制效力，可提高腹水肝癌 H22 小鼠瘤细胞微粒体的呼吸控制率及溶酶体酶活性，抑制癌细胞 DNA 合成，破坏癌细胞骨架及超微结构。干扰癌细胞分裂，阻断于 M 期，并影响其周期运行速度，使癌细胞骨架破坏(微丝、微管)，影响癌细胞超微结构导致线粒体、微绒毛及质膜损伤等，阻断细胞分裂周期的 M 期干扰癌细胞分裂。

【贮藏】遮光，密闭保存。

【规格】5 毫克

【包装规格】铝塑泡罩包装，12 片/板，1 板/盒。

【有效期】暂定 24 个月

【批准文号】国药准字 H11021972

【生产企业】企业名称：北京万辉双鹤药业有限责任公司

企业简称：北京万辉双鹤药业

7 注射用胸腺肽

处方药物

•适应症：自身免疫性疾病 肝炎 肝硬化 带状疱疹 生殖器疱疹 尖锐湿疣 支气管炎 气管炎 支气管哮喘 哮喘 肺结核 红斑狼疮 强直性脊柱炎 脊柱炎 再生障碍性贫血 贫血 白血病 血小板减少症 角膜炎 结膜炎 过敏 过敏性鼻炎 鼻炎 痤疮 银屑病 鳞状细胞癌 皮角 硬化 疱疹 湿疣 上呼吸道感染 血小板减少 疔肿 免疫缺陷

•主要成份：主要成份胸腺肽

•功能主治：用于治疗各种原发性或继发性 T 细胞缺陷病，某些自身免疫性疾病，各种细胞免疫功能低下...[详情]

•用法用量：皮下或肌肉注射：1 次 10-20mg，一日 1 次或遵医嘱。静脉滴注：一次 20-80mg，溶于 500ml0.9%氯...

•批准文号：国药准字 H20003323

•生产企业：内蒙古白医制药股份有限公司

【药品名称】通用名称：注射用胸腺肽

英文名称：Sulbenicillin Sodium for Injection

汉语拼音：Zhusheyong Xiongxiantai

【成份】主要成份胸腺肽

【性状】本品为类白色或微黄色冻干品。

【适应症】用于治疗各种原发性或继发性 T 细胞缺陷病，某些自身免疫性疾病，各种细胞免疫功能低下的疾病及肿瘤的辅助治疗。包括： 1.各型重症肝炎、慢性活动性肝炎、慢性迁延性肝炎及肝硬化等； 2.带状疱疹、生殖器疱疹、尖锐湿疣等； 3.支气管炎、支气管哮喘、肺结核、预防上呼吸道感染等； 4.各种恶性肿瘤前期及化疗，放疗合用并用； 5.红斑狼疮、风湿性及类风湿性疾病、强直性脊柱炎、格林巴利综合征等； 6.再生障碍性贫血、白血病、血小板减少症等； 7.病毒性角膜炎、病毒性结膜炎、过敏性鼻炎等； 8.老年性早衰、

【用法用量】 皮下或肌肉注射：1次 10-20mg，一日 1次或遵医嘱。静脉滴注：一次 20-80mg，溶于 500ml0.9%氯化钠注射液或 5%葡萄糖注射液，一日 1次或遵医嘱。

【不良反应】 有头晕、发热、皮疹等变态反应。

【禁忌】 1.皮内敏感试验阳性反应者禁用。2.对本品过敏者禁用。

【注意事项】 1.对于过敏体质者，注射前或治疗终止后再用药时，需做皮内敏感试验(配成 25 μg/ml 的溶液，皮内注射 0.1ml)，阳性反应者禁用。2.本品溶解后，如出现浑浊或絮状沉淀物等异常变化，禁止使用。3.当药品性状发生改变时禁止使用。

【特殊人群用药】 妊娠与哺乳期注意事项：
慎用。

【药物相互作用】 尚不明确。

【药理作用】 本品是用小牛或猪的胸腺提取的多肽类激素，具有增强细胞免疫功能和调节免疫平衡等作用，胸腺素可使由骨髓产生的干细胞转变为 T 淋巴细胞，因而可增强细胞免疫功能，对体液免疫的影响甚微。胸腺素用于治疗细胞免疫缺损性疾病，如胸腺发育不全、重症混合性免疫缺乏症、运动失调性毛细血管扩张症、麻风、重症感染、复发性口疮等伴有细胞免疫功能低下的患者。亦可用于病毒性肝炎、恶性肿瘤和抗衰老。

【贮藏】 密闭，在凉暗处保存。

【规格】 20 毫克

【批准文号】 国药准字 H20003323

【生产企业】 企业名称：内蒙古白医制药股份有限公司
企业简称：白医制药

8 羟甲香豆素片(地奥)

处方药物

- 适应症：胆囊炎 胆石 胆石症
- 主要成份：主要成分及其化学名称：羟甲香豆素，化学名 7-羟基-4-甲基香豆素 结构式：分子式：C₁₀H₈O₃ ...
- 功能主治：用于胆囊炎、胆石症、胆道感染、胆囊术后综合征。[详情]
- 用法用量：口服，一次 0.4g，一日 3 次，餐前服用。
- 批准文号：国药准字 H51021842
- 生产企业：地奥集团成都药业股份有限公司

【药品名称】通用名称：羟甲香豆素片

商品名称：地奥

英文名称：Hymecromone Tablets

汉语拼音：qiangjiaxiangdousu Pian

【成份】<p>主要成分及其化学名称：羟甲香豆素，化学名 7-羟基-4-甲基香豆素
结构式：分子式：C₁₀H₈O₃
分子量：176.17</p>

【性状】白色或类白色片。

【适应症】用于胆囊炎、胆石症、胆道感染、胆囊术后综合征。

【用法用量】口服，一次 0.4g，一日 3 次，餐前服用。

【不良反应】个别患者可有头晕、腹胀、胸闷、皮疹、腹泻等不良反应，停药后可自行消失。

【禁忌】肝功能不全及胆道梗阻者慎用。

【注意事项】1.大剂量可引起胆汁分泌过度 and 腹泻； 2.炎症明显时应加用抗生素。

【药物相互作用】尚不明确。

【药理作用】羟甲香豆素为香豆素衍生物，能松弛奥狄括约肌，具有较强的解痉、镇痛作用，同时也能温和、持续地促进胆汁分泌，加强胆囊收缩和抑菌作用，具有明显的利胆作用，有利于结石排出，对胆总管结石有一定排石效果。部分原有丙氨酸氨基转移酶升高的患者，服药后随炎症的消除而恢复正常。本品毒性低，小鼠急性毒性 LD₅₀ 为 5375mg/kg。

【贮藏】密闭，阴凉处保存。

【规格】0.2g

【批准文号】国药准字 H51021842

【生产企业】企业名称：地奥集团成都药业股份有限公司

企业简称：地奥成都药业

9 左甲状腺素钠

处方药物

•功能主治：适用于先天性甲状腺功能减退症（克汀病）与儿童及成人的各种原因引起的甲状腺功能减退...[详情]

•用法用量：口服 成人：一般最初每日用 $25\sim 50\mu\text{g}$ ，最大量不超过 $100\mu\text{g}$ ，可每隔 2~4 周增加 $25\sim 50\mu\text{g}$ ，直...

•批准文号：国药准字 H20000285

•生产企业：深圳市中联制药有限公司

【药品名称】通用名称：左甲状腺素钠

英文名称：Levothyroxine Sodium

汉语拼音：ZUO JIAZHUANGXIANSU PIAN

【性状】本品为白色片

【适应症】适用于先天性甲状腺功能减退症（克汀病）与儿童及成人的各种原因引起的甲状腺功能减退症的长期替代治疗，也可用于单纯性甲状腺肿，慢性淋巴性甲状腺炎，甲状腺癌手术后的抑制（及替代）治疗，也可用于诊断甲状腺功能亢进的抑制试验。

【用法用量】口服 成人：一般最初每日用 $25\sim 50\mu\text{g}$ ，最大量不超过 $100\mu\text{g}$ ，可每隔 2~4 周增加 $25\sim 50\mu\text{g}$ ，直至维持正常代谢为止。一般维持剂量为 $50\sim 200\mu\text{g}/\text{日}$ 。老年或有心血管疾病患者：起始量以 $12.5\sim 25\mu\text{g}$ 为宜，可每 3~4 周增加一次剂量，每

次增加 12.5~25 μg 。药后应密切观察患者有否心率加快，心律不齐、血压改变并定期监测甲状腺激素水平，必要时暂缓加量或减少用量。

【不良反应】剂量过度的表现有心绞痛、心律失常、心悸、腹泻、呕吐、震颤、兴奋、头痛、不安、失眠、多汗、潮红、体重减轻、骨骼肌痉挛等，通常在减少用量或停药数日后，上述表现消失。

【禁忌】患有非甲状腺功能低下性心衰，快速型心律失常和近期出现心肌梗塞者禁用，对本药过敏者禁用。

【注意事项】1.老年，有心血管疾病患者，有心肌缺血或糖尿病者慎重用药； 2.有垂体功能减低或肾上腺皮质功能减退者，如需补充甲状腺制剂，在给左甲状腺素钠以前数日应先用肾上腺皮质激素；

【药物相互作用】1 左甲状腺素钠会增加抗凝剂作用； 2 左甲状腺素钠会升高血中苯妥英钠水平； 3 抗惊厥药如卡马西平和苯妥英钠加快左甲状腺素钠代谢，可将甲状腺素从血浆蛋白中置换出来； 4 本品与强心甙一起使用，须相应调整强心甙用量； 5 左甲状腺素钠也会增加拟交感性药物的作用； 6 左甲状腺素钠增加儿茶酚胺受体敏感性，因此会增强三环抗抑郁药的作用； 7 消胆胺减少左甲状腺素钠吸收，同时用口服避孕药，需增加左甲状腺素钠用量。

【药理作用】本品为人工合成的四碘甲状腺原氨酸钠，在体内转变成三碘甲状腺氨酸而活性增强，具有维持人体正常生长发育、促进代谢、增加产热和提高交感作用。经用 ^{131}I 标记的左甲状腺素钠研究证明，血清 $T_{1/2}$ 为 7 天，组织中为 0.4 天，停药后仍可维持药效数周。口服后平均吸收 50%。主要在肝中代谢，大部分由尿中排泄。

【贮藏】遮光，密闭在 25℃ 以下保存。

【规格】原料药

【批准文号】国药准字 H20000285

【生产企业】企业名称：深圳市中联制药有限公司

10 阿奇霉素干混悬剂(希舒美)

处方药物

•适应症：支气管炎 气管炎 肺炎 中耳炎 鼻窦炎 咽炎 扁桃体炎 沙眼 软下疳 下呼吸道感染 软组织感染 上呼吸道感染

•主要成份：阿奇霉素

•功能主治：该药品可用于治疗敏感细菌所引起的感染：1.支气管炎、肺炎等下呼吸道感染；皮肤和软组...[详情]

•用法用量：将本品倒入杯中，加入适量凉开水，溶解摇匀后口服，在饭前 1 小时或饭后 2 小时服用。成...

批准文号：国药准字 H10960112

生产企业：辉瑞制药有限公司

【药品名称】

通用名称：阿奇霉素干混悬剂

商品名称：希舒美

英文名称：Azithromycin for Suspension

汉语拼音：Aqimeisu Ganhunxuanji

【成份】阿奇霉素

【性状】本品为颗粒或粉末；气芳香，味甜。

【适应症】该药品可用于治疗敏感细菌所引起的感染：1.支气管炎、肺炎等下呼吸道感染；皮肤和软组织感染；中耳炎；鼻窦炎、咽炎、扁桃体炎等上呼吸道感染。2.男女性传播疾病中由沙眼衣原体所致的单纯性生殖器感染。3.阿奇霉素亦可用于由非多重耐药淋球菌所致的单纯性生殖器感染及由杜克嗜血杆菌引起的软下疳。

【用法用量】将本品倒入杯中，加入适量凉开水，溶解摇匀后口服，在饭前 1 小时或饭后 2 小时服用。

成人用量：1.沙眼衣原体或敏感淋病奈瑟菌所致性传播疾病，仅需单次口服本品 1.0g。

2.对其他感染的治疗：第 1 日，0.5g 顿服，第 2~5 日，一日 0.25g 顿服；或一日 0.5g 顿服，连服 3 日。

小儿用量：

1.治疗中耳炎、肺炎，第1日，按体重10mg/kg顿服（一日最大量不超过0.5g），第2~5日，每日按体重5mg/kg顿服（一日最大量不超过0.25g）。

【不良反应】本品一般耐受性良好，不良反应发生率低，多为轻到中度可逆性反应。

1.常见不良反应有：(1)胃肠道反应：腹泻、腹痛、稀便、呕吐等；(2)皮肤反应：皮疹、瘙痒等；(3)其他反应：如厌食、阴道炎、头晕或呼吸困难等；2.临床中还观察到下列<1%的不良反应：(1)消化系统：消化不良、胃肠胀气、粘膜炎、口腔念珠菌病、胃炎等；(2)神经系统：头痛、嗜睡等；(3)过敏反应：支气管痉挛等；(4)其他反应：未觉异常等。3.上市后口服制剂还观察到以下不良反应，其与本品相关性尚不清楚。(1)过敏反应：关节痛、血管神经性水肿、荨麻疹、光过敏；(2)心血管系统。

【禁忌】对阿奇霉素、红霉素或其他任何一种大环内酯类药物过敏者禁用。

【注意事项】1.进食可影响阿奇霉素的吸收，故需在饭前1小时或饭后2小时口服。2.轻度肾功能不全患者（肌酐清除率>40ml/分钟）不需作剂量调整，但阿奇霉素对较严重肾功能不全患者中的使用尚无资料，给这些患者使用阿奇霉素时应慎重。3.由于肝胆系统是阿奇霉素排泄的主要途径，肝功能不全者慎用，严重肝病患者不应使用。用药期间定期随访肝功能。4.用药期间如果发生过敏反应（如血管神经性水肿、皮肤反应、Stevens-Johnson综合征及毒性表皮坏死等），应立即停药，并采取适当措施。有些因阿奇霉素引起的反应可反复发作，需较长

【特殊人群用药】儿童注意事项：治疗小于6个月小儿中耳炎、社区获得性肺炎及小于2岁小儿咽炎或扁桃体炎的疗效与安全性尚未确定。

妊娠与哺乳期注意事项：动物实验显示本品对胎儿无影响，但在人类孕妇中应用尚缺乏经验，故在孕妇中应用须充分权衡利弊。尚无资料显示本品是否可分泌至母乳中，故哺乳期妇女应用须谨慎考虑。

老人注意事项：给药方法及剂量同成人。

【药物相互作用】根据国外进行的药物相互作用研究资料介绍，获得以下有关本品信息：抗酸剂：在探讨抗酸剂与阿奇霉素同时给药的药动学研究中，阿奇霉素的峰

浓度大约降低了 25%，未见对总生物利用度的影响。对服用阿奇霉素又需要服用抗酸剂的患者，不应同一时间服用这些药物。

西替利嗪：健康志愿者同时口服阿奇霉素和西替利嗪（20mg）5 天，稳态浓度下两者在药代动力学上无相互作用，亦未观察到 QT 间期的显著变化。

去羟肌苷（二去氧次黄嘌呤核苷），与服用安慰剂相比较，6 例 HIV 阳性患者每日同时服用 1200mg 的阿奇霉素和 400mg 的去羟肌苷并未影响去羟肌苷的稳态药代动力学。

地高辛：曾有报告，某些大环内酯类抗生素影响一些患者的地高辛肠内代谢。因此对同时服用阿奇霉素和地高辛的患者，应注意其地高辛血药浓度有升高的可能性。

齐多夫定：单剂量 1000mg 和多剂量 1200mg 或 600mg 的阿奇霉素对齐多夫定或其葡萄糖醛酸代谢物的血浆药代动力学或尿排泄几乎没有影响。然而口服阿奇霉素可以增加外周血单核细胞中的磷酸化齐多夫定的浓度，后者是临床活性代谢产物。这些发现的临床意义尚不清楚，但对患者来说可能是有益的。

阿奇霉素对肝内细胞色素 P450 系统无显著影响。阿奇霉素与红霉素等其他大环内酯类抗生素不同，不影响其他药物的药代动力学，不会因诱导肝内细胞色素 P450 或通过形成细胞色素代谢复合物而失去活性。

麦角：由于理论上存在有麦角中毒的可能性，故不主张阿奇霉素与麦角类衍生物同时使用。已进行了阿奇霉素与下列主要通过肝内细胞色素 P450 系统代谢的药物之间的药代动力学研究。

阿托伐他汀：每日同时服用阿托伐他汀 10mg 与阿奇霉素 500mg，对阿托伐他汀的血药浓度没有影响（HWG CoA-reductase inhibition assay）（3-羟基-3-甲基-戊二酰辅酶 A 还原酶抑制分析）。

卡马西平：对健康志愿者的药代动力学研究表明，同时应用卡马西平和阿奇霉素，对卡马西平及其活性代谢物的血药浓度无显著影响。

西咪替丁：在单剂量西咪替丁的药代动力学研究中，在服用阿奇霉素前二小时用药，未见阿奇霉素的药代动力学有所改变。

香豆素类口服抗凝剂：在健康志愿者进行的药代动力学研究中，阿奇霉素并不影响口服单剂量 15mg 的华法体的抗凝作用，在阿奇霉素上市后，有报道同时应用阿奇霉素和香豆素类口服抗凝剂可使抗凝作用增强。虽然因果关系尚未确定，但是对同时使用香豆素类口服抗凝剂的患者，应注意经常监测凝血酶原时间。

环孢素：在健康志愿者中进行药代动力学研究，每日口服阿奇霉素 500mg，连续 3 天

后再口服环孢素单剂量 10 mg/kg,环孢素的峰浓度和 5 小时药时曲线下面积显著增加。故二者同时使用时必须慎重。如必须同时使用,应监测环孢素的血药浓度,以便相应调整剂量。依非韦伦:同时应用阿奇霉素(单剂 600 mg)和依非韦伦(每天 400mg,共 7 天),未发现具有显著临床意义的药代动力学改变。氟康唑:同时应用单体氟康唑 800 mg 与单剂阿奇霉素 1200 mg,未见氟康唑的药代动力学有明显改变,阿奇霉素的总暴露量和半衰期也无改变,血药峰浓度则降低 18%,但无显著临床意义。茚地那韦:同时应用单剂量的阿奇霉素 1200mg,对于茚地那韦(每天 3 次,每次 800mg,连续 5 天)的药代动力学无显著影响。甲泼尼龙:在健康志愿者中进行的药物相互作用研究中,阿奇霉素对甲泼尼龙的药代动力学参数无显著影响。咪达唑仑:健康志愿者同时使用阿奇霉素(500mg/天,共 3 天)和咪达唑仑(单剂 15 mg),后者的药代动力学和药效学无显著改变。奈非那韦:同时应用阿奇霉素 1200mg 和奈非那韦(750mg,每天 3 次给药,直到达到血药稳态浓度为止),未发生具有显著临床意义的药物相互作用,所以不需要调整剂量。利福布丁:本品与利福布丁合用对两者的血清浓度均无影响。阿奇霉素与利福布丁合用时,会发生中性粒细胞减少症。虽然中性粒细胞减少症和使用利福布丁有关,但是否与阿奇霉素合用有关尚无定论。西地那非:在健康男性志愿者中进行的的研究中,尚无证据表明阿奇霉素(每天 500mg,共 3 天)对西地那非或主要循环代谢产物的血药峰浓度、药时曲线下面积有影响。特非那丁:药代动力学研究表明:阿奇霉素与特非那丁之间无药物相互作用。虽两者相互作用的病例罕有报道,而且这种作用的可能性亦不能完全排除,可仍无特定证据表明这种相互作用发生过。茶碱:在健康志愿者中阿奇霉素与茶碱无相互作用。三唑仑:与服用安慰剂相比较,14 名健康志愿者同时服用阿奇霉素(第 1 天 500mg,第 2 天 250mg),与三唑仑(第 2 天给予 0.125mg),对三唑仑的药代动力学无显著影响。TMP/SMZ:每日服用 TMP/SMZ 160mg/800mg,连续 7 天,并在第 7 天同时服用阿奇霉素单剂 1200mg,测得 TMP/SMZ 的血药浓度、总暴露量和尿清除率均无显著改变。阿奇霉素的血药浓度亦与其他研究中相仿。

【药理作用】阿奇霉素为氮杂内酯类抗生素。其作用机理是通过与敏感微生物的 50s 核糖体的亚单位结合，从而干扰其蛋白质的合成（不影响核酸的合成）。体外试验和临床研究均表明，阿奇霉素对以下多种致病菌有效：革兰阳性需氧微生物：金黄色葡萄球菌、酿脓链球菌、肺炎链球菌、溶血性链球菌。阿奇霉素对于耐红霉素的革兰阳性菌有交叉耐药性。大多数粪链球菌（肠球菌）以及耐甲氧西林葡萄球菌对本品耐药。革兰阴性需氧微生物：流感嗜血杆菌、卡他摩拉菌、沙眼衣原体。厌氧菌：脆弱类杆菌、类杆菌属、产气荚膜杆菌、消化链球菌属、坏死梭杆菌、痤疮丙酸杆菌。性传播疾病微生物：梅毒螺旋体、淋病奈瑟菌、杜克嗜血杆菌。其他微生物：包括特南包柔螺旋体（Lyme 病体）、肺炎支原体、人型支原体、解脲支原体、沙眼衣原体、卡氏肺孢子虫、鸟分枝杆菌属、单核细胞增多性李斯德杆菌。体外试验和临床研究提示，本品可预防鸟胞内分支杆菌复合体（由鸟胞内分支杆菌和胞内分支杆菌组成）引起的疾病。产 β -内酰胺酶的菌株对本品无效。对以下微生物已有体外研究结果，但是其临床意义尚不清楚，包括链球菌属（C、F、G）、草绿色链球菌、百日咳杆菌、杜克嗜血杆菌、嗜肺性军团菌、类杆菌属、消化链球菌属、包柔螺旋体、肺炎支原体、梅毒螺旋体、解脲支原体等。毒理研究 遗传毒性：人淋巴细胞试验、小鼠骨髓微核试验和小鼠体外淋巴瘤细胞试验的结果阿奇霉素未表现出致突变作用。生殖毒性：小鼠和大鼠的生殖毒性试验均表明，当阿奇霉素（经口给药）剂量达产生中等程度的母体毒性的剂量水平（即 200mg/kg /日，按体表面积计算，约为人用药剂量 500mg/kg/日的 2-4 倍）时，未发现致畸胎作用。尚未发现对生育力和胎儿的损害。目前尚无在妊娠妇女中进行充分的和严格对照的临床试验。由于动物生殖研究的结果并不总是能预测人的情况，因此，只有在确实必要时，孕妇才能使用本品。尚不知本品是否在人乳汁中分泌，由于许多药物经人乳汁分泌，因此哺乳期的妇女在使用时应注意。致癌性：尚无有关本品动物长期用药的致癌性研究资料。

【贮藏】密封，在干燥处保存。

【规格】0.1 克(按 C₃₈H₇₂N₂O₁₂ 计)

【包装规格】 100mg*6 袋

【有效期】 24 个月

【批准文号】 国药准字 H10960112

【生产企业】 企业名称：辉瑞制药有限公司

企业简称：辉瑞制药

ДОДАТОК В

Глосарій

1	цефокситин	头孢西丁
2	розчин	解决方案
3	ін'єкція	注射
4	ліки	药物
5	рецепт	食谱
6	показання	适应症
7	гонорея	淋病
8	перитоніт	腹膜炎
9	тиф	斑疹伤寒
10	ендокардит	心内膜炎
11	інфекції	感染
12	м'які тканини	软组织
13	нижні дихальні шляхи	下呼吸道
14	інгредієнт	成分
15	гідроксиметил	羟甲基
16	тіофен	噻吩
17	сірка	硫
18	бактерії	细菌
19	чутливий	敏感的
20	інфекції сечовивідних шляхів	尿路感染
21	дозування	剂量
22	внутрішньом'язова ін'єкція	肌肉注射
23	внутрішньовенна ін'єкція	静脉注射
24	внутрішньовенна крапельниця	静脉滴注
25	чутливість	灵敏度
26	хвороботворні бактерії	病原菌
27	феноламін	酚胺
28	натрієва сіль	钠盐
29	гігроскопічний	吸湿的
30	інтраабдомінальні інфекції	腹腔内感染
31	тазові інфекції	盆腔感染
32	сепсис	败血症
33	черевний тиф	伤寒
34	гінекологічні інфекції	妇科感染
35	ендокардит	心内膜炎
36	анаеробні бактерії	厌氧菌
37	β-лактамаза	β-内酰胺酶
38	змішані аеробні інфекції	混合需氧菌感染

39	анаеробні інфекції	厌氧菌感染
40	доза	剂量
41	коригувати	调整
42	патогенні бактерії	病原菌
43	ниркова недостатність	肾功能衰竭
44	кліренс	清除
45	креатинін	肌酐
46	лідоканіну гідрохлорид	盐酸利多卡因
47	стерильна вода	无菌水
48	інфузія	输液
49	цефокситин натрію	头孢西丁钠
50	фізіологічний розчин	生理溶液
51	розчин глюкози	葡萄糖溶液
52	побічні реакції	不良反应
53	тромбофлебіт	血栓性静脉炎
54	місцеве ущільнення	局部压实
55	болючість	疼痛
56	алергічні реакції	过敏反应
57	висипання	皮疹
58	свербіж	痒
59	еозинофілія	嗜酸性粒细胞增多
60	лихоманка	发烧
61	задишка	呼吸困难
62	артеріальна гіпотензія	动脉低血压
63	діарея	腹泻
64	нудота	恶心
65	блювання	呕吐
66	лейкопенія	白细胞减少症
67	тромбоцитопенія	血小板减少症
68	анемія	贫血
69	АЛТ	谷丙转氨酶
70	АСТ	天冬氨酸转氨酶
71	ЛФ	碱性磷酸酶
72	ЛДГ	乳酸脱氢酶
73	BUN	血尿素氮
74	Cr у сироватці крові	血清中的 C-反应蛋白
75	протиказання	矛盾
76	цефалоспорини	头孢菌素

77	пеніцилін	青霉素
78	захворювання шлунково-кишкового тракту	胃肠道疾病
79	коліт	结肠炎
80	аміноглікозидні антибіотики	氨基糖甙类抗生素
81	нефротоксичність	肾毒性
82	взаємодія	相互作用
83	концентрація	专注
84	плазма	等离子体
85	сеча	尿
86	гідрокортизол	羟基皮质醇
87	хибнопозитивна реакція	假阳性反应
88	фармакологічна дія	药理作用
89	синтез клітинної стінки	细胞壁合成
90	пригнічення	压迫
91	патогени	病原体
92	диклофенак натрію	双氯芬酸钠
93	таблетки	药片
94	кишковорозчинна оболонка	肠溶衣
95	остеоартрит	骨关节炎
96	подагра	痛风
97	подагричний артрит	痛风性关节炎
98	ревматоїдний артрит	类风湿关节炎
99	теносиновіт	腱鞘炎
100	бурсит	滑囊炎
101	дисменорея	痛经
102	біль у суглобах	关节疼痛
103	біль у плечі	肩部疼痛
104	міалгія	肌痛
105	травма	创伤
106	зубний біль	牙疼
107	головний біль	头痛
108	спондилоартропатія	脊柱关节病
109	перорально	口头
110	набряк суглобів	关节肿胀
111	симптом	症状
112	біль після фізичних навантажень	运动后疼痛
113	гострий біль	急性疼痛

114	легкий біль	轻度疼痛
115	помірний біль	中度疼痛
116	операція	手术
117	розтягнення	伸展
118	жарознижувальна дія	解热作用
119	прийом ліків	服药
120	менструальний цикл	月经周期
121	план лікування	治疗方案
122	препарат	准备
123	дискомфорт у шлунку,	胃部不适,
124	відчуття печіння	烧灼感
125	кислотний рефлюкс	酸回流
126	анорексія	厌食症
127	симптоматичне лікування	对症治疗
128	виразка	溃疡
129	кровотеча	流血
130	перфорація	穿孔
131	нервова система	神经系统
132	запаморочення	头晕
133	сонливість	睡意
134	збудження	励磁
135	олігурія	少尿
136	електролітні порушення	电解质紊乱
137	транзиторне підвищення	短暂增加
138	сироваткова трансаміназа	血清转氨酶
139	жовтяниця	黄疸
140	висип	皮疹
141	аритмія	心律失常
142	нейтропенія	中性粒细胞减少症
143	астма	哮喘
144	кропив'янка	荨麻疹
145	аспірин	阿司匹林
146	нестероїдний	非类固醇
147	протизапальний засіб	消炎药
148	аортокоронарне шунтування	主动脉冠状动脉旁路术
149	операція	手术
150	шлунково-кишкова кровотеча	消化道出血
151	анамнез	既往史

152	активна пептична виразка	活动性消化性溃疡
153	рецидив	复发
154	тяжка серцева недостатність	严重的心力衰竭
155	інвалід	禁用
156	вагітність	怀孕
157	лактація	哺乳期
158	діуретик	利尿剂
159	втрата позаклітинної рідини	细胞外液丢失
160	ацетамінофен	对乙酰氨基酚
161	нирки	肾脏
162	саліцилова кислота	水杨酸
163	ефективність	效率
164	схильність	倾向
165	гепарин	肝素
166	декумарин	去香豆素
167	антикоагулянт	抗凝物
167	інгібіторами агрегації тромбоцитів	血小板聚集抑制剂
168	фуросемід	呋塞米
169	послаблюватися	放松
170	виведення натрію	钠的排泄
171	гіпотензивна дія	降压作用
172	верапаміл	维拉帕米
173	ніфедипін	硝苯地平
174	підвищувати	增加
175	понижувати	降低
176	дигоксин	地高辛
177	посилювати	加强
178	антидіабетичний препарат	降糖药
179	гіпоглікемічний препарат	降糖药
180	антигіпертензивний препарат	降压药
181	пробенецид	丙磺舒
182	метотрексат	甲氨蝶呤
183	отруєння	中毒
184	інсулін	胰岛素
185	гіперкаліємія	高钾血症
186	калійзберігаючий діуретик	保钾利尿剂
187	біодоступність	生物利用度
188	інструкція	操作说明

189	лінімент	擦剂
190	бетаметазону ацетат	醋酸倍他米松
191	вітіліго	白癜风
192	диметилсульфоксид	二甲基亚砷
193	етанол	乙醇
194	місцевий препарат(препарат місцевої дії)	本地药物
195	уражена ділянка	受影响区域
196	курс лікування	治疗过程
197	ефект	影响
198	специфічний запах	特殊气味
199	лущення шкіри	皮肤脱皮
200	почервоніння шкіри	皮肤发红
201	місцева атрофія шкіри	局部皮肤萎缩
202	телеангіоектазія	毛细血管扩张
203	вторинна інфекція	继发感染
204	кон'юнктивальний мішок ока	眼睛的结膜囊
205	гормон	激素
206	кора надниркових залоз	肾上腺皮质
207	дерматологічний препарат	皮肤科用药
208	фармацевт	药剂师
209	герметичність	松紧度
210	краплі очні	眼药水
211	офлоксацин	氧氟沙星
212	бактеріальний кон'юнктивіт	细菌性结膜炎
213	кератит	角膜炎
214	виразка рогівки	角膜溃疡
215	дакріоцистит	泪囊炎
216	повіка	眼皮
217	подразнення	刺激
218	власивість	财产
219	метронідазол	甲硝唑
220	кліндаміцин	克林霉素
221	циклоспорин	环孢菌素
222	фармакокінетика	药代动力学
223	інгібування	抑制
224	ДНК-гіраза	DNA 旋转酶
225	реплікація	复制

226	ДНК	脱氧核糖核酸
227	широкий антибактеріальний спектр	抗菌谱广
228	грампозитивні бактерії	革兰氏阳性菌
229	негативна флора	阴性菌群
230	стафілокок	葡萄球菌
231	піогенний стрептокок	化脓性链球菌
232	гемолітичний стрептокок	溶血性链球菌
233	ентерокок	肠球菌
234	пневмокок	肺炎球菌
235	кишкова паличка	大肠杆菌
236	цитробактер	柠檬酸杆菌
237	синьогнійна паличка	蓝火杆菌
238	гемофільна паличка	嗜血杆菌
239	резистентність	反抗
240	флороксацин	氟沙星
241	бронхіт	支气管炎
242	гострий бронхіт	急性支气管炎
243	хронічний бронхіт	慢性支气管炎
244	пневмонія	肺炎
245	цистит	膀胱炎
246	пієлонефрит	肾盂肾炎
247	нефрит	肾炎
248	простатит	前列腺炎
249	епідідиміт	附睾炎
250	уретрит	尿道炎
251	бактеріальна дизентерія	细菌性痢疾
252	інфекція сальмонельозного черевного тифу	伤寒沙门氏菌感染
253	дихальна система	呼吸系统
254	травна система	消化系统
255	інфекції кісток	骨感染
256	органи малого тазу	盆腔器官
257	втрата апетиту	食欲不振
258	центральна нервова система	中枢神经系统
259	ексудативна мультиформна еритема	渗出性多形红斑
260	ангіоневротичний набряк	血管性水肿
261	фоточутливість	光敏性
262	амінотрансфераза	转氨酶

263	лейкоцити	白细胞
264	епілептичний напад	癲癇发作
265	психічний розлад	精神障碍
266	сплутаність свідомості	意识混乱
267	галюцинації	幻觉
268	тремор	震颤
269	гематурія	血尿
270	кристалурія	结晶尿
271	флебіт	静脉炎
272	печінкова недостатність	肝衰竭
273	церебральний атеросклероз	脑动脉粥样硬化
274	хінолон	喹诺酮类
275	ph	氢指示剂
276	пухирі	水泡
277	дерматит	皮炎
278	фторхінолон	氟喹诺酮类
279	гематоплацентарний бар'єр	血胎盘屏障
280	алюміній	铝
281	магній	镁
282	DDI	D-二聚体分析
283	норкатадин	去甲卡他定
284	рак печінки	肝癌
285	рак стравоходу	食道癌
286	гепатит	肝炎
287	цироз	肝硬化
288	протипухлинні засоби	抗肿瘤药
289	рак шлунку	胃癌
290	стадія хвороби	疾病阶段
291	передопераційний препарат	术前用药
292	експеримент	实验
293	пригнічувати	压迫
294	морфологія	形态学
295	проліферація	增殖
296	асцитна карцинома Ерліха	艾氏腹水癌
297	саркома	肉瘤
298	солідний тип раку печінки	实体型肝癌
299	лізосомальні ферменти	溶酶体酶
300	скелет	骨骼

301	блокувати	堵塞
302	M- фаза	M 相
303	мітохондрія	线粒体
304	мікрворсинки	微绒毛
305	плазматична мембрана	质膜
306	тимозин	胸腺素
307	аутоімунні захворювання	自身免疫性疾病
308	оперізуєчий герпес	带状疱疹
309	генітальний герпес	生殖器疱疹
310	гостра кондилома	急性尖锐湿疣
311	туберкульоз	结核
312	червоний вовчак	红斑狼疮
313	анкілозуючий спондилоартрит	强直性脊柱关节炎
314	апластична анемія	再生障碍性贫血
315	псоріаз	银屑病
316	плоскоклітинний рак	鳞状细胞癌
317	шкірний склероз	皮肤硬化症
318	фурункульоз	疔疮
319	T- клітинні захворювання	T 细胞疾病
320	допоміжна терапія	辅助治疗
321	хронічний персистуючий гепатит	慢性迁延性肝炎
322	променева терапія	放射治疗
323	ревматоїдні захворювання	类风湿病
324	синдром Гійєна- Барре	吉兰-巴利综合征
325	внутрішньошкірна проба	皮内试验
326	каламутність	浊度
327	поліпептидний гормон	多肽激素
328	стовбурові клітини	干细胞
329	кістковий мозок	骨髓
330	T-лімфоцити	T 淋巴细胞
331	гуморальний імунітет	体液免疫
332	клітинний імунітет	细胞免疫
333	гіпоплазія тимуса	胸腺发育不全
334	атаксія	共济失调
335	проказа	麻风
336	злоякісна пухлина	恶性肿瘤
337	старіння	老化
338	оксиметалон	羟甲醛

339	холецистит	胆囊炎
340	жовчнокам'яна хвороба	胆结石病
341	післяопераційний синдром	术后综合症
342	здуття живота	腹胀
343	стиснення в грудях	胸部紧迫感
345	обструкція жовчних шляхів	胆管阻塞
346	надмірне виділення жовчі	胆汁分泌过多
347	спазмолітична дія	解痉作用
348	болезаспокійлива дія	止痛作用
349	бактеріостаз	抑菌作用
350	токсичність	毒性
351	левотироксин	左旋甲状腺素
352	врожений гіпотеріоз	先天性甲状腺功能减退症
353	кретинізм	克汀病
354	замісна терапія	替代疗法
355	хронічний лімфоїдний тиреоїдит	慢性淋巴性甲状腺炎
356	супресивна терапія	抑制疗法
357	рак щитовидної залози	甲状腺癌
358	почастішання пульсу	增加脉率
359	зміна артеріального тиску	血压变化
360	тиреоїдні гормони	甲状腺激素
361	пітливість	出汗
362	втрата ваги	减肥
363	спазм скелетних м'язів	骨骼肌痉挛
364	тахіаритмія	心动过速
365	інфаркт міокарда	心肌梗塞
366	ішемія міокарда	心肌缺血
367	діабет	糖尿病
368	надниркова недостатність	肾上腺功能不全
369	карбамазепін	卡马西平
370	фенітоїн	苯妥英钠
371	серцевий глікозид	强心甙
372	симпатоміметичні засоби	拟交感神经药
373	катехоламін	儿茶酚胺
374	трициклічний антидепресант	三环类抗抑郁药
375	всмоктування	吸收
376	оральні контрацептиви	口服避孕药
377	ТТГ	促甲状腺激素

378	абсорбція	吸收
379	азитроміцин	阿奇霉素
380	суспензія	暂停
381	трахеїт	气管炎
382	середній отит	中耳炎
383	синусит	鼻窦炎
384	трахома	沙眼
385	ЗПСШ	性病
386	гонокок	赛车
387	мультирезистентність	多重耐药
388	вагініт	阴道炎
389	задишка	呼吸困难
390	метеоризм	胀气
391	мукозит	粘膜炎
392	кандидоз	念珠菌病
393	бронхоспазм	支气管痉挛
394	артралгія	关节痛
395	фотосенсибілізація	光敏作用
396	серцево-судинна система	心血管系统
397	еритроміцин	红霉素
398	гепатобіліарна система	肝胆系统
399	синдром Стівена- Джонсона	史蒂文约翰逊综合症
400	некроз	坏死
401	цетиризин	西替利嗪
402	диданозин	去羟肌苷
403	інтервал QT	QT 间期
404	зидовудин	齐多夫定
405	дигоксин	地高辛
406	ерготан	麦角
407	A-редуказа	A-还原酶
408	циметидин	西咪替丁
409	кумаринові антикоагулянти	香豆素类抗凝剂
410	варфарин	华法林
411	протромбіновий час	凝血酶原时间
412	циклоспорин	环孢菌素
413	флуконазол	氟康唑
414	індинавір	茚地那韦
415	Метилпреднізолон	甲泼尼龙

416	мідазолам	咪达唑仑
417	нелфінавір	奈非那韦
418	рифабутин	利福布丁
419	терфенадин	特非那定
420	теофілін	茶碱
421	ефект плацебо	安慰剂效应
422	синтез білків	蛋白质合成
423	синтез нуклеїнових кислот	核酸的合成
424	перехрестна резистентність	交叉耐药性
425	генотоксичність	遗传毒性
426	репродуктивна токсичність	生殖毒性
427	порушення фертильності	违反生育权
428	канцерогенність	致癌性
429	Хвороба Лайма	莱姆病
430	<i>Haemophilus duke</i>	杜克嗜血杆菌
431	<i>Haemophilus influenzae</i>	嗜血杆菌流感
432	<i>Moraxella catarrhalis</i>	粘膜炎莫拉菌
433	<i>Chlamidia trachomatis</i>	沙眼衣原体
434	<i>Bacteriodes fragilis</i>	脆弱的细菌
435	<i>Clostridium perfringens</i>	梭菌突围
436	<i>Peptostreptococcus</i>	消化链球菌
437	<i>Fusobacterium necrosis</i>	坏死梭杆菌
438	<i>Propionibacterium acnes</i>	痤疮丙酸杆菌
439	<i>Treponema pallidum</i>	苍白密螺旋体
440	<i>Mycoplasma pneumoniae</i>	肺炎支原体